

DE, KOCHO KORO BAKNA

দে, কচ' কৰ' বাকনা

LET'S SPEAK KOCH

কোঁচ ভাষা কওঁ, আহক

Koch into English and Assamese Phrase Book

Tura, 2009

DE, KOCHO KORO BAKNA

দে, কচ' কৰ' বাকনা

LET'S SPEAK KOCH

কোঁচ ভাষা কওঁ, আহক

Koch into English and Assamese Phrasebook

Compiled and edited by:

Alexander Kondakov

Nirmal Koch

Tura, 2009

Published by:
SIL International
2009

First edition

Price: Rs. 50 only

© A. Kondakov, N. Koch
© SIL International

ଆକୁଇଛା ବାକନି

ନିମି ଆପାନି କର' ବାକନାଙ୍ଗ
ନିଃ ହେଣନା,
କଚ' କର' ବାକନାଙ୍ଗ କଚବଙ୍ଗ ହେଣନା
ଦେ, କଚ' କର' ବାକ।

ନାଉନି,
ନିର୍ମଳ କୋଚ

ତାରିଖ: ୨୦-୧୧-୨୦୦୯
ତୁରା

ମାଥାଇ,
କୋଚ କ୍ରବଙ୍ଗ ମାଥପ
ମେଘାଲଯ

FOREWORD

What is it like to speak Koch? Would you like to have a taste of it? In that case, this book is for you.

Koch, or *Kocho koro*, is one of the languages spoken in northeast India. Just like other living languages it has its own phonological, lexical and grammatical structures. It also has its own ancient yet undocumented history. Koch has common Tibeto-Burman roots and it is akin to several other languages of the area, such as Rabha, Garo, Boro and others. Due to a prolonged contact with the Indo-Aryan languages Koch has acquired certain features from those languages, especially with regard to its vocabulary. In spite of this fact the Koch language has preserved its distinct identity.

There is lack of written materials in Koch, and the language remains largely unstudied. This book makes an attempt to document a spoken variety of Koch. It presents a living, day-to-day speech of the Koch people. The material contains phrases and sentences, questions and answers grouped into semantic themes. A wide variety of grammatical patterns have been elicited. In this way, the phrasebook not only teaches one how to speak Koch but also provides grammatical material for those desiring to analyse the language in a formal way. The material is organized into four columns: Koch presented both in the Roman and Assamese scripts, followed by English and Assamese translations. In this way, the book can be used by a wider range of readers.

Since it is the first edition the publication may contain some inaccuracies. Therefore any suggestions for improving this book are most welcome. In addition, there are significant dialectal variations within the Koch language itself. Thus, the speakers of different dialects may pronounce and so spell some of the words differently.

I would like to thank all those who helped to give this book its present shape. A young student from West Garo Hills district who wished to remain anonymous was instrumental in collecting the Koch material. I specially thank Mr. Nirmal Koch for his translation and editing work and Ms. Anjusri Phukan for reviewing the Assamese part of the phrasebook. Most of all, I thank God for sustaining me throughout this work and enabling me to serve the Koch community in the way of language development.

My goal is that readers will find this book interesting. What is more, I hope it will arouse interest in the hearts of those Koches who have already forgotten or do not speak the language of their ancestors anymore. Through reading and studying these pages may they feel in touch with their ethnic roots.

Alexander Kondakov
Tura, 2009

CONTENTS

ହ୍ରାଙ୍ଗ ଛୁକନି ନିୟମର୍ଣ୍ଣ Hurang Sukni Niyomrong	1
Spelling Rules	3
Prothom koro bakni	4
ପ୍ରଥମ କର' ବାକନି	4
Initial conversation	4
ପ୍ରଥମ କଥା-ବାର୍ତ୍ତା	4
Koro	8
କର'	8
Language	8
ଭାଷା	8
Sanggrawang lini	10
ଛଞ୍ଚାରାଙ୍ଗ ଲିନି	10
Visiting a friend	10

বন্ধুর সৈতে সাক্ষাৎ	10
Beyang uang	14
বেয়াঙ উরাঙ	14
Whereabouts	14
কোন ক'ত	14
Rekni	15
রেকনি	15
Activities	15
কার্য	15
Lamni	36
লামনি	36
Hobbies / Leisure	36
অরসর খিলোদন	36
Lagini	37

লাগিনি	37
Need.....	37
লাগে	37
Monnini.....	38
মননিনি	38
Feelings.....	38
অনুভব	38
Perayni.....	42
পেরায়নি	42
Shopping	42
বজাৰ সমাৰ.....	42
Okot	43
অকত	43
Time	43

সময়	43
Liju-jumni	47
লিজু-জুমনি.....	47
Travel	47
অযণ	47
Mosom.....	49
মছম	49
Weather.....	49
বতৰ	49
Surir.....	49
ছুৰিৰ	49
Health	49
স্বাস্থ্য	49
<i>Police.....</i>	51

পুলিচ	51
Police.....	51
চিপাহী / পুলিচ.....	51
Jõra rekni sobdo.....	52
জোৰা ৰেকনি শব্দ	52
Joining Words	52
যোগাত্মক শব্দ	52
Jõray bakni.....	60
জোৰায় বাকনি	60
Compound sentences	60
মিশ্র বাক্য.....	60
Biseson.....	62
বিশেষণ.....	62
Adjectives.....	62

বিশেষণ	62
Sorbonam aro kriya biseson	63
সর্বনাম আৰু ক্ৰিয়া বিশেষণ	63
Pronouns and Adverbs.....	63
সর্বনাম আৰু ক্ৰিয়া বিশেষণ	63
Uposobdo (Assamese)	65
উপশব্দ (অসমীয়া)	65
Classifiers (Assamse).....	65
উপশব্দ (অসমীয়া)	65
Uposobdo (Koch)	66
উপশব্দ (কোচ)	66
Classifiers (Koch).....	66
উপশব্দ (কোঁচ)	66

কচ' কৰনি বৰ্ণমালা The Koch Alphabet

স্বৰবৰ্ণ Vowels

অ	আ	াৰ্ট	ই	উ	এ	ও
O o	A a	Ã ã	I i	U u	E e	Õ õ

ব্যঞ্জনবৰ্ণ Consonants

ক	খ	গ	ঘ	ঙ
K k	Kh kh	G g	Gh gh	Ng ng
চ	ছ	জ	ঝ	-
Ch ch	S s	J j	Jh jh	-
ত	থ	দ	ধ	ন
T t	Th th	D d	Dh dh	N n

প	ফ	ব	ভ	ম
P p	Ph ph	B b	Bh bh	M m
য	ৰ	ল	ৱ	হ
Y y	R r	L l	W w	H h

ধার বেকনি আখরণ Bangla Borrowed symbols

ই	উ	ঞ	া	ও
I i	U u	Ri ri	Oi oi	Ou ou

ট	ঁ	ড	ঢ	ণ	ঝ	ঘ
T t	Th th	D d	Dh dh	N n	Ñ ñ	J j
ঁ	শ	ষ	স	ডঁ	ঢঁ	-
Kh kh	S s	S s	S s	R r	R r	-

আদেক ফাঞ্চাতনি আখৰণ **Other symbols**

,	ঃ	ং	:	ঁ	ঁ	।
' / o	t	ng	h			.

হৰাঙ ছুকনি নিয়মৰঙ Hurang Sukni Niyomrong

1. এই পিদান হৰাঙ স্বৰবৰ্ণনা বেবহাৰ ৰেকজক জিয়া আছামিছ আখৰে মাকা। উই হৰাঙ' কুনু আছামিছ আৰ' ইঙৰাজি লিপিয়ে মানচানি জনে গেছেক আৰ **ା** বাকিমুণ্ড হৰাঙ ছুকনি দঙজক।
Ei pidan hurang sworbornona bebohar rekjok jiya Assamese akhore maka. Ui hurango kunu Assamese aro Ingraji lipiye manchani jone gesek **ା** bakimung hurang sukni dongjok, jingka:
চালপাক chālpāk ‘life’
2. আছামিছ স্বৰবৰ্ণনি **ও** আৰ' ৰোমান আখৰেনি **০** বাকিমুণ্ড বিঙা কিষ্ট উই হৰাঙ' নিনি কৰৱে দুই ৰখম মানা জনে গেছেক **০** উৱানি পিবায়ে *tilde* (~) দাক' নিঙ বেবহাৰ ৰেকনি দঙজক।
Assamese sworbornoni **ও** aro Roman akhoreni **০** bakimung ringa kintu ui hurango nini korowe dui rokhom mana jone gesek **০** uani piraye *tilde* (~) dako ning bebohar rekni dongjok, jingka:
তাও taō ‘hot’
লিতো litō ‘is going’
3. Glottal stop [?] বাকিমুণ্ড গেছেক হৰাঙ মানা জিয়া নিনি কৰৱে তৰা উৱানি বাদে নিঙ *apostrophe* (') চিন' হাওরিমুণ্ড glottal stop হৰাঙ' ছুকনি দঙজক। আৰ' জি কুনু আখৰানি পা'আছাঙ তঙনাঙ আখৰা **০** বাকিমুণ্ড উচ্চাৰণ দ'আ।
Glottal stop [?] bakimung gesek hurang mana jiya nini korowe towa uani bade ning *apostrophe* (') chino haōwimung glottal stop hurango sukni dongjok. Aro ji kunu akhorani pa'asang tongnang akhora **০** bakimung uccharon do'a, jingka:

মা'রা ma'wa ‘boy’
কৰ' koro ‘language’

4. অনুস্বর ং আৰ' ঙ উৱানি হৰাঙ্গা গেছেকান বাদে কচ' কৰৱে গেছেতছান ঙ ছুকজক।
Anuswor ং aro ঙ uani huranga gesekan bade Kocho korowe gesetsan ঙ sukjok, jingka:
পাঞ্জান pangan ‘many’
ছঙ্গ song ‘village’
5. ঙ আৰ' য হৰাঙ্গ' নিনি কচ' কৰৱানি হৰাঙ্গ মানচানি জনে ঙ আৰ' য মাজিয়ে আৰ' শেষাঙ্গ ছুকনি দঙ্গজক।
ঙ aro য hurango nini Kocho korowani hukangang hurang manchani jone ঙ aro য majiye aro
sesang sukni dongjok.
6. Prohibitive particle তা আৰ' main verb-এনি মাজিয়ে *hyphen* (-) চিন' হাওৱা।
Prohibitive particle **ta** aro main verb-eni majiye *hyphen* (-) chino haōwa:
তা-ৰেক ta-rek ‘don't do’
তা-আলায় ta-alay ‘don't hang (it)’
7. Echo constructions হৰাঙ্গে' *hyphen* (-) চিন' হাওৱা।
Echo constructions hurangebo *hyphen* (-) chino haōwa:
হেচা-পেচা hecha-pecha ‘ugly’

Spelling Rules

1. Vowel **ା** আ as in *chālpāk* চালপাক ‘life’ has no equivalent in English or Assamese.
2. The Assamese vowel **ো** is represented in the Roman transliteration of Koch by an **o** with a tilde (~) above, as in *taō* তাও ‘hot’.
3. **Glottal stop** [?] is a sound of short interruption in the throat. It is common in many languages, though not always indicated. In Koch, *apostrophe* (') is used to show glottal stop, as in *ma'wa* মা'ৱা ‘boy’. It usually occurs after vowels in word-medial position. In the Assamese transliteration the same apostrophe also indicates an inherent vowel **অ o** word finally which is otherwise not pronounced, as in *koro* কৰ ‘language’.
4. The Assamese both anuswar **ং** and **ঁ** denote the same sound similar to English ‘ng’. Therefore, for the sake of convenience only one symbol, i.e. **ঁ** is selected to represent it in all positions in the word.
5. Nasal sound ‘**ঁg**’ / **ঁ** does not occur word initially in Koch. **ঁ** does not occur word initially in the Assamese representation.
6. Prohibitive particle **ta** তা is separated from the main verb by a hyphen (-) as in *ta-rek* তা-ৰেক ‘don’t do’.
7. Echo constructions also contain a hyphen as in: *hecha-pecha* হেচা-পেচা ‘ugly’.

KOCH

Prothom koro bakni

Pelem monop!
Nani ata mung?

Ani mung Rajiv.
Nang Kocho?
He.
Dongcha.
Nang beyangni thaki
phuitra?
Ang Tura thaki phuitra.
Nang bi songeni?

Ang Joyphareni.

কোচ

প্রথম কৰ' বাকনি
পেলেম মনপ!
নানি আতা মুঙ?

অনি মুঙ বাজীৱ।
নাঙ কচ'?
হে।
দঙ্চ।
নাঙ বিয়াঙ্গনি থাকি ফুইত্রা?
আঙ তুৰা থাকি ফুইত্রা।
নাঙ বি ছঙেনি?

আঙ জয়ফাৰেনি।

ENGLISH

Initial conversation

Good morning!
What's your name?

My name is Rajiv.
Are you Koch?
Yes.
No.
Where did you come
from?
I came from Tura.
Which village are you
from?
I'm from Joyphar.

অসমীয়া

প্রথম কথা-বার্তা

সুপ্ৰভাত।
আপোনাৰ / তোমাৰ নাম
কি?
মোৰ নাম বাজীৱ।
আপুনি / তুমি কোঁচ নে?
হয়।
নহয়।
আপুনি ক'ৰ পৰা আহিলে?
তুমি ক'ৰ পৰা আহিলা?
মই তুৰাৰ পৰা আহিলো।
আপুনি / তুমি কোন গাওঁৰ?
মই জয়ফাৰৰ।

Nang bini?	নাঙ বিনি?	Where are you from? (মানুহ)?	আপুনি / তুমি ক'র (মানুহ)?
Ang Russiayeni. Besoman din / bosor nang Indiaye tongtra?	আঙ ৰাষ্ট্ৰিয়ায়েনি। বেছমান দিন / বছৰ নাঙ ইণ্ডিয়ায়ে তঙ্গৰা?	I'm from Russia. How long have you been in India?	মই ৰাষ্ট্ৰিয়াৰ। কিমান দিনৰ পৰা আপুনি / তুমি ভাৰতত আছে / আছা?
Ang Indiaye 2004 thaki tongtō.	আঙ ইণ্ডিয়ায়ে ২০০৪ থাকি তঙ্গতো।	I've been in India since 2004.	২০০৪ চনৰ পৰা মই ভাৰতত আছোঁ।
Nana India bejat lagiya?	নানা ইণ্ডিয়া বেজাত লাগিয়া?	How do you like India?	আপোনাৰ / তোমাৰ ভাৰত কেনে লাগিছে?
Ana India pelem lagiya.	আনা ইণ্ডিয়া পেলেম লাগিয়া।	I like it.	ভাল লাগিছে।
Nang tai be'e towa?	নাঙ তাই বে'এ তৱা?	Where do you live now?	আপুনি / তুমি এতিয়া ক'ত আছে / আছা?
Ang Turaye towa. Ang ie'e towa.	আঙ তুৰায়ে তৱা। আঙ ইয়ে'এ তৱা?	I live in Tura. I live here.	মই তুৰাত আছোঁ। মই ইয়াত থাকোঁ / বাস কৰোঁ।

Ang ue'e / uang towa.	আঙ উ'এ / উ'রাঙ তৰা।	I live there (<i>prox.</i>) / there (<i>remote</i>).	মই তাত / সৌ তাত আছোঁ।
Nani nok be'e?	নানি নক বে'এ?	Where is your house?	আপোনাৰ / তোমাৰ ঘৰ ক'ত?
Ani nok Chandmariye.	আনি নক চান্দমাৰীয়ে।	My house is in Chandmari.	মোৰ ঘৰ চান্দমাৰিত।
Nang ata kam reka?	নাঙ আতা কাম ৰেকা?	What work do you do?	আপুনি / তুমি কি কাম কৰে / কৰা?
Ang haluwa / master/ sattro.	আঙ হালুৱা / মাছতাৰ / ছাত্ৰ।	I am a farmer / teacher / student.	মই কৃষক / শিক্ষক / ছাত্ৰ।
Nang besoman boyosni?	নাঙ বেছমান বয়সনি	How old are you? (<i>lit.</i> <i>What is your age?</i>)	আপোনাৰ / তোমাৰ বয়স কিমান?
Ang tiris bosorni.	আঙ ত্ৰিশ বয়সনি।	I am 30 years old.	মই ত্ৰিশ বছৰ বয়সৰ।
Nang biya rekni?	নাঙ বিয়া ৰেকনি?	Are you married?	আপুনি বিবাহিত নে?
He, ani michik towa aro tinta sasa towa.	হে, আনি মিচিক তৰা আৰ' তিনটা ছাছা তৰা।	Yes, I have a wife and three children.	হয়, মোৰ এগৰোকী পত্নী আৰু মোৰ তিনিটা ল'বা ছোৱালী আছে।

Nana bongimung pelem lagijok.	নানা বঙ্গিমুঙ পেলেম লগিজক।	Nice to meet you.	আপোনাক লগপাই ভাল পালোঁ।
Ua / uju chang? Ua nani dada?	উৱা / উজু চাঙ? উৱা নানি দাদা?	Who is he / she? Is he your elder brother?	তেওঁ / তাই কোন? তেওঁ তোমাৰ ককায়েক নে?
Ua'a ani mama. Uana nani jaten muka. Ua'a nani jaten. Rajivpa chani sasa?	উৱা'আ আনি মামা। উৱানা নানি জাতেন মুকা। উৱা'আ নানি জাতেন। ৰাজীৱপা চানি ছাছা?	He is my uncle. He looks like you. He is like you. Who is Rajiv's father? (Lit. <i>Whose boy is Rajiv?</i>)	তেওঁ মোৰ মামা। তেওঁ দেখাত তোমাৰ দৰে। তেওঁ তোমাৰ নিচিনা। ৰাজীৱৰ দেউতাক কোন?
Rajivpa nini nokma- / gaôburani sasa.	ৰাজীৱপা নিনি নকমা- / গাওৰুৰানি ছাছা।	The headman. (Lit. <i>Rajiv is our headman's son).</i>	ৰাজীৱ গাওঁবুঢ়াৰ ল'ৰা।
Ia ata? Ia pencil. Ua ata? Ua'a sandal. Ua'a chani sandal?	ইয়া আতা? ইয়া পেন্সিল। উৱা আতা? উৱা'আ ছেন্দেল। উৱা'আ চানি ছেন্দেল?	What is this? This is a pencil. What is that? That is a slipper. Whose slipper is that?	এইটো কি? এইটো পেন্সিল। সেইটো কি? সেইয়োৰ চেন্দেল। সেইয়োৰ কাৰ চেন্দেল?

Ua'a nani?	উৱা'আ নানি?	Is that yours?	এইটো আপোনাৰ / তোমাৰ নে?
Ua'a ani.	উৱা'আ আনি।	That is mine.	সেইটো মোৰ।
Ua'a ani dongcha.	উৱা'আ আনি দঙ্চা।	That is not mine.	সেইটো মোৰ নহয়।

Koro	কৰ'	Language	ভাষা
Nang English / Kocho koro baka?	নাঙ ইংলিছ / কচ' কৰ' বাকা?	Do you speak English / Koch?	আপুনি ইংৰাজী / কোঁচ ভাষা কয় নে?
He, ang baka.	হে, আঙ বাকা।	Yes, I do.	হয়, মই কওঁ।
Ang bakcha.	আঙ বাকচা।	No, I don't.	নাই, মই নকওঁ।
Akui-akuisa baka.	আকুই-আকুইছা বাকা।	I speak a little bit of Koch.	মই সামান্য কোঁচ ভাষা কওঁ।
Ang Kocho koro sikayna lama.	আঙ কচ' কৰ' ছিকায়না লামা।	I want to learn Koch.	মই কোঁচ ভাষা শিকিব বিচাৰো।
Nang apani korowo lama?	নাঙ আপানি কৰৱ' লামা?	Do you love your own language?	তুমি নিজৰ ভাষা ভাল পোৱা নে?
Nang ringa?	নাঙ ৰিঙা?	Do you understand?	তুমি ৰুজি পোৱা নে?

Ang ringa.	আঙ বিঙ্গা।	I understand.	মই বুজি পাওঁ।
Ang ringcha.	আঙ বিঙ্গচা।	I don't understand.	মই বুজি নাপাওঁ।
Nang ringjok?	নাঙ বিঙ্গজক?	Did you understand?	বুজি পাইছিলা নে?
Uana bujay.	উরানা বুজাই।	Explain to him.	তাক বুজাই দিয়া।
Ang ringjok.	আঙ বিঙ্গজক।	Yes, I understood.	হয়, মই বুজি পাইছিলোঁ।
Ang ringchajok.	আঙ বিঙ্গচাজক।	I didn't understand.	মই বুজি পোরা নাছিলোঁ।
Akuisa-akuisa.	আকুইছা-আকুইছা।	A little bit.	অলপ অলপ / সামান্য।
Ang elase Kocho koro sikaytō.	আঙ এলাছে কচ' কৰ'	I'm learning the Koch language now.	মই এতিয়া কোঁচ ভাষা শিকি আছোঁ।
Nang tamten pelemsaka baka.	নাঙ তামতেন পেলেমছাকা বাকা।	You speak very well.	তুমি বৰ ভালকৈ ক'ব পাৰা।
Khali ning Kocho koro bakna.	খালী নিং কচ' কৰ' বাকনা।	We will speak only Koch.	আমি কেৱল কোঁচ ভাষা ক'ম।
De, Kocho koro bak.	দে, কচ' কৰ' বাক।	Let's speak Koch.	ব'লা, কোঁচ ভাষা কওঁ।
Nang tara-tarika baka.	নাঙ তাৰা-তাৰিকা বাকা।	You speak fast.	তুমি খৰকৈ কোঁৱা।
Astika bak.	আছিতকা বাক।	Speak slowly.	লাহে-লাহে কোঁৱা।
Tara-tari(ka) bak.	তাৰা-তাৰি(কা) বাক।	Speak fast.	খৰকৈ কোঁৱা।

Io'o Kocho koro diya ata baka?	ইয়' কচ' কৰ' দিয়া আতা বাকা?	How do you say it in Koch?	এইটো কোঁচ ভাষাত কি কয়?
Ata bakjok?	আতা বাকজক?	What did you say?	কি কৈছিল?
Aro bak.	আৰ' বাক।	Say it again.	আকৌ কোঁৱা।
Iani mane ata?	ইয়ানি মানে আতা?	What does it mean?	ইয়াৰ অর্থ কি?
Ie'e lekhay.	ইয়ে'এ লেখায়।	Write it down (<i>lit.</i> <i>Write it here</i>).	ইয়াত লিখি দিয়া।
Poray.	পৰায়।	Read it.	পঢ়া।

Sanggrawang lini

Chang ua'a?

Ang, Rajivpa.

O, nang phuijok?

Noke phui.

Rumbaye dang.

ছাঞ্চারাঙ লিনি

চাঙ উৱা'আ?

আঙ, ৰাজীৱপা।

অ, নাঙ ফুইজক।

নকে ফুই।

ৰঞ্চায়ে দাঙ।

Visiting a friend

Who's there? (*When
somebody is knocking
at your door; lit. Who
is that?*)

It's me, Rajiv.

Oh, you came?

Come in the house.

Come in (*lit. Enter
inside*).

বন্ধুৰ সৈতে সাক্ষাৎ

তাত কোন আছে?

মই ৰাজীৱ।

ও, তুমি আহিলা?

ঘৰলৈ সোমাই আহা।

ভিতৰলৈ আহা।

Iang phui.	ইয়াঙ ফুই।	Come this way (<i>lit.</i> <i>Come here).</i>	এইফালে আহা।
Mosong.	মছঙ।	Have a seat.	বহা।
Pelem dongjok nang phuimung.	পেলেম দঙজক নাঙ ফুইমুঙ।	It was good of you to come.	তুমি আহি ভাল কৰিলা।
Ang mela bar nana phone reknana sesta rektra.	আঙ মেলা বাব নানা ফোন রেকনানা চেষ্টা রেকত্রা।	I tried to call you many times.	মই তোমাক বহ্ত বাব ফোন কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিলোঁ?
(Nang) bejat tongtō?	(নাঙ) বেজাত তঙ্গতো?	How are you?	তুমি কেনে আছা? কি খবৰ?
(Nang) pelem tongtō? Pelem tongtō. Aro nang?	(নাঙ) পেলেম তঙ্গতো? পেলেম তঙ্গতো। আৰ' নাঙ?	Are you doing well? Yes, I am. And you?	তুমি ভালে আছা নে? হয় আছোঁ, তুমি।
Angbo pelem tongtō. Ala-mala (pelem tongtō).	আঙ্ব' পেলেম তঙ্গতো। আলা-মালা (পেলেম তঙ্গতো)।	I'm also doing well. So-so.	ময়ো ভালে আছোঁ। যেনে-তেনে আছোঁ।
Ata khobor?	আতা খবৰ?	What's new?	নতুন খবৰ কি?
Pelem / hecha.	পেলেম / হেচা।	Good / bad.	ভাল / বেয়া।

Nang may sajok?	নাঙ মায ছাজক?	Have you had your food?	ভাত খালা নে?
He, sajok. Elayesan sajok.	হে, ছাজক। এলায়েছান ছাজক।	Yes, I have. Just now.	হয়, এইমাত্র খালোঁ।
Ata lisam?	আতা লিছাম?	Which type of curry?	কিহেবে খালে?
Taukan, dal.	তাউকান, দাল।	Chicken curry and daal.	ডাইল আৰু মুর্গীৰ মঙ্গ।
Sachatō.	ছাচাতো।	I haven't had my food yet.	মই এতিয়াও খোৱা নাই।
Ana may uhuitō.	আনা মায উহুইতো।	I'm hungry.	মোৰ ভোক লাগিছে।
May sana?	মায ছানা?	Will you have some rice?	ভাত খাবা নে?
Ang sachana.	আঙ ছাচানা।	No.	নাখাওঁ।
Kholek ruti sa.	খলেক ৰুটী ছা।	Then have some rotis.	তেনেহলে ৰুটী খোৱা।
Ba, ia saniya tamte pelem!	বা, ইয়া ছানিয়া তামতে পেলেম।	Oh, this food is very delicious!	খোৱা বস্তুখিনিৰ বৰ সোৱাদ।
Ang geset aro ruti lama.	আঙ গেছেত আৰ' ৰুটী লামা।	I want one more roti.	মোক আৰু এখন ৰুটী লাগে।
Ana tika karantō.	আনা তিকা কাৰানতো।	I'm thirsty.	মোৰ পিয়াহ লাগিছে।

Tika lingna?	তিকা লিঙ্গনা?	Will you have some water?	পানী খাবা নে?
Cha lingna?	চা লিঙ্গনা?	Will you have some tea?	চাহ খাবা নেকি?
Cha na coffee?	চা না কফি?	Tea or coffee?	চাহ নে কফি?
Cha dongna.	চা দঙ্গনা।	Tea is fine.	চাহেই ভাল।
Coffee ling.	কফি লিঙ্গ।	Have some coffee.	কফি খোরা।
Aro tika lagina?	আৰ' তিকা লাগিনা?	Do you want more water?	আৰু পানী লাগিব নেকি?
De, ang lina.	দে, আঙ লিনা।	OK, I'm going.	মই যাওঁ।
Atsa, ang lina.	আতছা, আঙ লিনা।	Well, I'm going now.	ভাল, মই এতিয়া যাওঁ।
Aro mukna.	আৰ' মুকনা।	See you (again).	লগ পাম (আকৌ)।
Aro bongna.	আৰ' বঙনা।	We will meet again.	আকৌ লগ পাম।
Pore bongna.	পৰে বঙনা।	See you (later) (<i>lit. We will meet later</i>).	কেতিয়াবা লগ পাম।
Pelemka tong.	পেলেমকা তঙ্গ।	Take care.	কুশলে থাকক।
Pelem phar.	পেলেম ফাৰ।	Good night.	শুভ ৰাত্ৰি।

Beyang uang

Rajivpa towa?
He, towa.
Ua'a maka / era.
Tini uani suti.

Rajivpa beyang tongtō?
Ua'a beyang litra?
Ua'a bazaar litra.
Ua'a office-ang litra.
Ma'warong beyang?
Orong gangang tika luna litra.
Nang be'e tongtō?

Ang ie'en.

বেয়াঙ উৱাঙ

ৰাজীৱপা তৰা?
হে, তৰা।
উৱা মাকা / এৰা।
তিনি উৱানি ছুটী।

ৰাজীৱপা বেয়াঙ তঙ্গতো?
উৱা'আ বেয়াঙ লিত্ৰা?
উৱা'আ বাজাৰ লিত্ৰা।
উৱা'আ অফিচাঙ লিত্ৰা।
মা'ৱাৰঙ বেয়াঙ?
অৰঙ গাঞ্চাঙ তিকা লুনা
লিত্ৰা।

নাঙ বে'এ তঙ্গতো।

Whereabouts

Is Rajiv there?
Yes (he is).
No (he is not).
He is on leave today /
Today is his day off.
Where is Rajiv?

Where did he go?
He went to the market.
He went to the office.
Where are the boys?
They went to the river
side to bathe.

Where are you?
I'm here (proximate).

কোন ক'ত

তাত ৰাজীৱ আছে নে?
হয় আছে।
নাই, সি নাই।
আজি সি ছুটীত আছে।

সি ক'ত গ'ল?
সি বজাৰলৈ গৈছে।
সি কাৰ্য্যালয়লৈ গৈছে।
ল'বাবোৰ ক'ত আছে?
সিহঁতে নদিত গা ধুবলৈ
গ'ল।

আপুনি ক'ত আছে?
তুমি ক'ত আছা?
মই ইয়াত আছোঁ।

Ang iang.	আঙ ইয়াঙ।	I'm here (distal).	মই এইফালে আছোঁ।
Ang noke / nok rumbaye.	আঙ নকে / নক ৰুম্বায়ে।	I'm home / (<i>lit. inside the house</i>).	মই ঘৰত আছোঁ।
Nang noke(n)?	নাঙ নকে(ন)?	Are you home?	তুমি ঘৰত আছা নে?
He, ang noken.	হে, আঙ নকেন।	Yes, I'm home.	হয়, মই ঘৰত আছোঁ।
Nang noke maka?	নাঙ নকে মাকা?	Aren't you home?	তুমি ঘৰত নাই নেকি?
Ang maka.	আঙ মাকা।	No.	নাই।
Ang Turaye(n).	আঙ তুৰায়ে(ন)।	I'm in Tura.	মই তুৰাত আছোঁ।
Ang songe.	আঙ ছঙ্গে।	I'm in the village.	মই গাঁৱত আছোঁ।
Ang Guwahatiye.	আঙ গুৱাহাটীয়ে।	I'm in Guwahati.	মই গুৱাহাটীত আছোঁ।
Town-e tongni chaiya songen pelem.	তাউনে তঙ্গনি চাইয়া ছঙ্গেন পেলেম।	It is better to live in a village than in a town.	চৰত থকাতকৈ গাঁৱত থকাই ভাল।

Rekni	বেকনি	Activities	কাৰ্য
Ang dinni may sa'a.	আঙ দিননি মায ছা'আ।	I eat rice daily.	মই সদায় ভাত খাওঁ।
Ang dinni bui poraya.	আঙ দিননি বুই পৰায়া।	I read books daily.	মই সদায় কিতাপ পঢ়োঁ।
Ang dinni dukum hena.	আঙ দিননি দুকুম হেনা।	I comb my hair every day.	মই সদায় মূৰ আঁচোঁৰো।

Ang dinni dui bar <i>brush</i> reka.	আঙ দিননি দুই বার ব্রাশ রেকা।	I brush my teeth twice a day.	মই দিনত দুবাৰ দাঁত মঁজো।
Nang kan sa'a?	নাঙ কান ছা'আ?	Do you eat meat?	তুমি মাংস খোৱা নে?
He, ang sa'a.	হে, আঙ ছা'আ।	Yes, I do.	হয়, মই খাওঁ।
Ang kan sacha.	আঙ কান ছাচা।	I don't eat meat.	মই মাংস নাখাওঁ।
Nang cigarette busupa?	নাঙ ছিগাৰেট বুচুপা?	Do you smoke?	তুমি ছিগাৰেট হোপা নেকি?
Ang busupcha.	আঙ বুচুপচা।	No, I don't.	নাই, মই নহোপো।
Ang age gari chalayamung.	আঙ আগে গাড়ী চালায়ামুঙ।	I used to drive a car.	মই আগতে গাড়ী চলাইছিলোঁ।
Nang beyang litō?	নাঙ বেয়াঙ লিতো?	Where are you going?	তুমি কলৈ যোৱা?
Ang bazar / hatang litō.	আঙ বাজাৰ / হাতাঙ লিতো।	I'm going to the market.	মই বজাৰলৈ গৈ আছোঁ।
Ang bayrang na launa litō.	আঙ বায়ৰাঙ না লাউনা লিতো।	I'm going out to fish.	মই মাছলৈ গৈ আছোঁ।
Ang Turang litō.	আঙ তুৰাঙ লিতো।	I'm going to Tura.	মই তুৰালৈ গৈ আছোঁ।
Ata rektō nang?	আতা বেকতো নাঙ?	What are you doing?	আপুনি কি কৰি আছে?

Ang bui poraitō.	আঙ বুই পৰায়তো।	I'm reading a book.	তুমি কি কৰি আছা? মই কিতাপ পঢ়ি আছোঁ।
Ang chithi lekhaytō.	আঙ চিঠি লেখায়তো।	I'm writing a letter.	মই চিঠি লিখি আছোঁ।
Ang may lumitō.	আঙ মায লুমতো।	I'm cooking food.	মই ভাত বান্ধি আছোঁ।
Ang ruti tektō.	আঙ ৰুটি তেকতো।	I'm making roti.	মই ৰুটি বনাই আছোঁ।
Ang cha rektō.	আঙ চা ৰেকতো।	I'm making tea.	মই চাহ বনাই আছোঁ।
Ang kan sautō.	আঙ কান ছাউতো।	I'm making barbecue.	মই মাংস সেকি আছোঁ।
Ang tauti tektō.	আঙ তাউতি তেকতো।	I'm frying eggs.	মই কণী ভাজি কৰি আছোঁ।
Ang satō.	আঙ ছাতো।	I'm eating.	মই খাই আছোঁ।
Nang nani miyawani jone ata luma?	নাঙ নানি মিয়াৱানি ঘনে আতা লুমা?	What do you cook for your husband?	তোমাৰ গিৰীয়েকৰ বাবে তুমি কি ৰান্ধা?
Orong pidan nok themtō.	অৰঙ পিদান নক থেমতো।	They are making a new house.	সিহঁতে এটা নতুন ঘৰ বনাই আছো।
Ang bui porayni suru rekjok.	আঙ বুই পৰায়নি ছুৰু ৰেকজক।	I started reading a book.	মই কিতাপ পঢ়িবলৈ আৰন্ত কৰিলো।
Ang tolokni suru rekjok.	আঙ তলকনি ছুৰু ৰেকজক।	I started running.	মই দৌৰিবলৈ আৰন্ত কৰিলো।

Ani bui porayni ses dongjok.	আঙ বুই পৰায়নি শেষ দঙজক।	I finished reading a book.	মই কিতাপ পঢ়া শেষ হ'ল।
Ani may sani ses dongjok.	আঙ মায় ছানি শেষ দঙজক।	I finished eating.	মই ভাত খোরা শেষ হ'ল।
Ning ata rekna?	নিঙ আতা বেকনা?	What should we do?	আমি কি কৰিম?
Ang ringcha.	আঙ বিঙচা।	I don't know.	মই নাজানো।
Uana sing.	উৱানা ছিঙ।	Ask him.	তাক / তেওঁক সোধা।
Ua'a nana uttor haõna.	উৱা'আ নানা উত্তৰ হাওনা।	He will answer you.	সি / তেওঁ তোমাক ক'ব।
Sing, uo'o nana haõna / uo'o nang manna.	ছিঙ, উৱ' নানা হাওনা / উৱ' নাঙ মাননা।	Ask and it will be given to you.	সোধা, সেইটো তোমাক দিয়া হব।
Nana uang lina lagicha.	নানা উৱাঙ লিনা লাগিচা।	You should not go there.	তুমি তালৈ যাব নালাগে।
Nana uang lina lagichamung.	নানা উৱাঙ লিনা লাগিচামুঙ।	You should not have gone there.	তুমি তালৈ যাব নালাগিছিল।
Nana i kamo rekna lagina.	নানা ই কাম' বেকনা লাগিনা।	You have to do this work.	তুমি এই কামটো কৰিব লাগিব।
Ana lina lagina.	আনা লিনা লাগিনা।	I have to go.	মই যাব লাগিব।

Ang duwaro golokna ne?	আঙ দুরাব' গলকনা নে?	Should I open the door?	মই দুরাবখন খুলিম নে?
Ang rumbaye phuina manna?	আঙ ৰস্বায়ে ফুইনা মাননা?	May I come in?	মই ভিতৰলৈ আহিব পাৰোঁ নে?
Ua'a phuinabo mana.	উৱা ফুইনাব' মানা।	He may come.	সি আহিব পাৰে।
Rang phuina hobo.	ৰাঙ ফুইনা হব'।	It may rain.	বৰষুণ আহিব পাৰে।
Nang i kamo rekna manna?	নাঙ ই কাম' ৰেকনা মাননা?	Can you do this work?	তুমি এই কামটো কৰিব পাৰিবা নে
Ang io'o rekna mana.	আঙ ইয' ৰেকনা মানা।	I can do this.	মই এইটো কৰিব পাৰোঁ।
Ua'a pana mata dongjok.	উৱা'আ পানা মাতা দঙজক।	The plant has gotten big.	গচজোপা সোনকালে বাঢ়ি।
Ua'a pana bejat ungka tara-tari ranjok?	উৱা'আ পানা বেজাত উঙকা তাৰা-তাৰি ৰানজক?	How did the tree wither so quickly?	গচজোপা ইমান সোনকালে কিয় শুকাই গ'ল?
Ang bus-o manchajok.	আঙ বাছ' মানচাজক।	I missed the bus.	মই বাছখন ধৰিব নোৱাৰিলোঁ।
Ang aiyajuni chithi mantra.	আঙ আইয়াজুনি চিঠি মানত্রা।	I received a letter from my mother.	মই মাৰ পৰা চিঠি পাইছোঁ।
Ani gariya buijok.	আনি গাড়ীয়া বুইজক।	My car broke down.	মোৰ গাড়ীখন নষ্ট হ'ল।

<i>Chair-ni chathunga buijok.</i>	চেয়ারনি চাথুঙ্গা বুইজক।	The chair leg broke.	চকীখনৰ ঠেংখন ভাঙিল।
<i>Ani computer-a hecha dongjok.</i>	আনি কম্পিউটাৰা হেচা দঙজক।	My computer broke down.	মোৰ কম্পিউটাৰটো নষ্ট হ'ল।
<i>Ang glass-o dubaijok.</i>	আঙ গিলাছ' দুবাইজক।	I broke my glass.	মোৰ গিলাচখন ভাগিল।
<i>Ang glass-o kondam diya dubaijok.</i>	আঙ গ্লাছ' কন্দাম দিয়া দুবাইজক।	I broke the (window) glass with a stick.	মই লাঠিবে গ্লাচখন ভাগিলো।
<i>Ani maratni ghoriyo ang bicharaito.</i>	আনি মাৰাতনি ঘড়ীয়' আঙ বিচাৰাইতো।	I'm searching for my lost watch.	মোৰ হেৰোৱা ঘড়ীটো মই বিচাৰি আছোঁ।
<i>Bicharai, uo'o nang manna.</i>	বিচাৰাই, উৱ' নাঙ মাননা।	Seek and you will find.	বিচাৰি চোৱা, পাই যাবা।
<i>Oh / uh, ang ghoriyo manjok!</i>	অ, আঙ ঘড়ীয়' মানজক।	Oh, I've found my watch!	অ', মই বিচাৰি পালোঁ।
<i>Ani maratni bherawo ang manjok.</i>	আনি মাৰাতনি ভেৰাৰ' আঙ মানজক।	I have found my lost sheep.	মোৰ হেৰোৱা ভেড়াটো পালোঁ।
<i>Ang note-buiyo nahana mon mandakjok.</i>	আঙ নোট-বুইয়' নাহানা মন মান্দাকজক।	I forgot to bring my notebook.	মোৰ বহীখন আনিবলৈ পাহৰিছোঁ।
<i>Ta-mon mandak.</i>	তা-মন মান্দাক।	Don't forget.	পাহৰি নাযাবা।

Ia'a ani bhul dongcha.	ইয়া আনি ভূল দঙ্চা।	It's not my fault.	এইটো মোৰ ভূল নহয়।
Ana eghenek / oghenek pelem lagicha.	আনা এঘেনেক / অঘেনেক পেলেম লাগিচা।	I'm against this (<i>lit. I don't like it</i>).	মই ইয়াৰ বিৰংদো।
Jiyo ua'a baka ana pelem lagiya.	যিয়' উৱা বাকা আনা পেলেম লাগিয়া।	I like what he says.	সি কোৱাখিনি মোৰ পচন্দৰ।
Nang raji?	নাঙ বাজী?	Do you agree?	তুমি বাজী নে?
Naniyan do'a.	নানিয়ান দ'আ।	You are right.	তুমি শুন্দ।
Iang-uang ta-chai.	ইয়াঙ-উৱাঙ তা-চাই।	Don't look here and there.	ইফালে সিফালে নাচোৱা।
Bhogobana prarthna rek.	ভগবানা প্রার্থনা ৰেক।	Pray to God.	ঈশ্বৰক প্রার্থনা কৰা।
Jiyo nang ela rekna mana, uo'o ganekna ta- tan.	যিয়' নাঙ এলা ৰেকনা মানা, উৱ' গানেকনা তা- তান।	Don't postpone until tomorrow what you can do today.	আজি কৰিব পৰাখিনি কালিলৈ নথবা।
Nang ata rekna lamtō?	নাঙ আতা ৰেকনা লামতো?	What are you going to do?	তুমি কি কৰিবলৈ ওলাইছা।
Ang tika luna lamtō.	আঙ তিকা লুনা লামতো।	I'm going to take a bath.	মই গাধুবলৈ ওলাইছো।

Ang may sana lamtō.	আঙ মায় ছানা লামতো।	I'm going to eat food.	মই খাবলৈ ওলাইছো।
Ua'a tai lina lamtō.	উৱা'আ তাই লিনা লামতো।	He is about to leave now.	সি এতিয়া যাবলৈ ওলাইছো।
Nang ganeke ata rektōmung?	নাঙ গানেকে আতা রেকতোমুঙ্গ?	What were you doing yesterday?	যোৱাকালি তুমি কি কৰিছিলা?
Ang ganeke bui poraytōmung.	আঙ গানেকে বুই পৰায়তোমুঙ্গ।	Yesterday I was reading a book.	যোৱাকালি মই কিতাপ পঢ়ি আছিলো।
Nang ganek pharoke / monope beyang tongtōmung?	নাঙ গানেক ফাৰকে / মনপে বেয়াঙ তঙ্গতোমুঙ্গ?	Where were you yesterday night / morning?	যোৱাকালি পুৱা অথবা ৰাতি ক'ত আছিলা?
Ang mamawani nokese mung.	আঙ মামাৱানি নকেছে মুঙ্গ।	I was in my uncle's house.	মই মামাৰ ঘৰত আছিলোঁ।
Ang lini ganeke ue'e towamung.	আঙ লিনি গানেকে উৱে'এ তৰামুঙ্গ।	I was there yesterday.	যোৱাকালি মই তাত আছিলোঁ।
Lini ganeke ua'a satro towamung, tini ua'a <i>engineer</i> aro ua'a phuini ganeke <i>director</i> dongna.	লিনি গানেকে উৱা'আ সত্ৰ তৰামুঙ্গ, তিনি উৱা'আ ইঞ্জিনিয়াৰ আৰ' উৱা'আ ফুইনি গানেকে ডিৰেক্টৰ দংনা।	Yesterday he was a student, today he is an engineer, and tomorrow he is going to be a director.	যোৱাকালি সি ছাত্ৰ, আজি অভিযান্ত্ৰিক আৰু অহাকালি এজন পৰিচালক হয়।

দঙনা।

Nang ganeke ata rekna?	নাঙ গানেকে আতা বেকনা?	What will you do tomorrow?	অহাকালি কি কৰিবা?
Ang Guwahatiyang lina.	আঙ গুৱাহাটীয়াঙ লিনা।	I'll go to Guwahati.	মই গুৱাহাটীলৈ যাম।
Ning eklogen lina. Ang may lumna ringa.	নিঙ একলগেন লিনা। আঙ মায লুমনা বিঙা।	We will go together. I know how to cook food.	আমি একেলগে যাম। মই ভাত বান্ধিব জানো।
Ang <i>criket</i> gelna kapcha.	আঙ ক্ৰিকেট গেলনা কাপচা।	I don't know how to play cricket.	মই ক্ৰিকেট কেলিব নাজানো।
Ia'a atani jone? Ie'e beba kandaye dōkan towa?	ইয়া'আ আতানি যনে? ইয়ে'এ বেবা কান্দায়ে দোকান তৱা?	What is this (used) for? Is there any shop somewhere nearby?	এইটো কিহৰ বাবে? ইয়াৰ ওচৰত ক'ৰবাত দোকান আছে নে?
Nang chana sam tongtō?	নাঙ চানা ছাম তঙ্গতো?	Who are you waiting for?	তুমি ক'ত বখি আছা?
Ang Arunana samtō.	আঙ অৱণানা ছামতো।	I'm waiting for Arun.	মই অৰুণৰ অপেক্ষাত আছা।
Ua'a tini phuichana, ganekebo phuicha-na.	উৱা'আ তিনি ফুইচানা, গানেকেব' ফুইচানা।	He is not coming today, or tomorrow.	সি আজি বা কালি নাহিব।

Jhirai-jhirai!	ঝিৰাই-ঝিৰাই।	Wait-wait!	ৰ'বা, ৰ'বা।
Akuisa jhirai.	আকুইছা ঝিৰাই।	Wait for a while.	এখন্তেক ৰ'বা।
Ek masna jhirai.	এক মাছনা ঝিৰাই।	Wait for one month.	এমাহমান ৰ'বা।
Nang uani ataba natra?	নাঙ উৱানি আতাবা নাত্রা?	Did you hear about him?	তুমি তাৰ বিষয়ে শুনিছা নে?
Ang natra nang masa thattra.	আঙ নাত্রা নাঙ মাছা থাত্রা।	I heard you killed a tiger.	মই শুনিছোঁ, তুমি বাঘ হত্যা কৰিছা।
Nangen ua'a masa thatniya?	নাঙেন উৱা'আ মাছা থাতনিয়া?	Are you the one who killed a tiger?	বাঘ হত্যা কৰাজন তুমিয়েই নে?
Ia'a <i>engine</i> -a pelem kam reka?	ইয়া'আ ইঞ্জিনা পেলেম কাম ৰেকা?	Does this engine work well?	এই ইঞ্জিনটো কাৰ্যক্ষম নে?
Ang agen Taj Mahal-o muktra.	আঙ আগেন তাজমহল' মুক্ত্ৰা।	I have already seen the Taj Mahal.	মই তাজমহল দেখিছোঁ।
Ua'a ani sokni agen litra.	উৱা আনি ছকনি আগে লিত্ৰা।	He left before I reached here.	মই গৈ পোৱাৰ আগতেই সি গুচি গ'ল।
Nang atana ana chaina phuichatō?	নাঙ আতানা আনা চাইনা ফুইচাতো?	Why didn't you come to see me?	মোক চাবলৈ তুমি কিয় নাহিলা?

Karon ani somoy makamung.	কাৰণ আনি সময় মাকামুঙ।	Because I didn't have time.	কাৰণ মোৰ সময় নাছিল।
Debra phakang tong.	দেৱা ফাকাঙ তঙ।	Keep to the left.	বাওফালে যাবা।
Ana akuisa akang gudhur haō.	আনা আকুইছা আকাঙ গুধুৰ হাও।	Drop me up ahead / over there.	অলপ আগলৈকে দি আহিবা।
Ui dina orong Guwahatiyang litra.	উই দিনা অৰঙ গুৱাহাটীয়াঙ লিত্ৰা।	The day before yesterday they went to Guwahati.	পৰহি সিহঁতে গুৱাহাটীলৈ গুচি গ'ল।
Dui bosor age ua'a Russiang litra.	দুই বছৰ আগে উৱা'আ বাছিয়াঙ লিত্ৰা।	Two years ago he went to Russia.	দুবছৰৰ আগতে তেওঁ বাছিয়ালৈ গৈছিল।
Pas bosor pore ua'a Turaye phuina.	পাঁচ বছৰ পৰে উৱা তুৰায়ে ফুইনা।	In five years he will come back to Tura.	পাঁচবছৰৰ পাছত তেওঁ তুৰালৈ আহিল।
Lini bosore ua'a Indiaye phuitra.	লিনি বছৰে উৱা'আ ইঞ্জিয়ায়ে ফুইত্ৰা।	Last year he came to India.	যোৱাৰছৰ সি ভাৰতলৈ আহিলে।
Ua ie'e ek bosorni jone tongna.	উৱা ইয়ে'এ এক বছৰনি যনে তঙনা।	He will stay here for one year.	তেওঁ এবছৰৰ বাবে ইয়াত থাকিব।
Phuini bosore ua'a Russiang lina.	ফুইনি বছৰে উৱা'আ বাছিয়াঙ লিনা।	Next year he will go to Russia.	অহা বছৰত বাছিয়ালৈ যাব।

Ua'a 2005-pe ata rektra?	উৱা'আ ২০০৫-পে আতা ৰেকত্রা?	What did he do in 2005?	২০০৫ চনত তেওঁ কি কৰিছিল?
Ganeke orong ie'e phuitra.	গেনেকে অৰঙ ইয়ে'এ ফুইত্রা।	Yesterday they came here.	যোৱাকালি তেওঁলোকে ইয়ালৈ আহিছিল।
Ua'a ui dina Mumbaiyang litra.	উৱা'আ উই দিনা মুম্বাইয়াঙ ^১ লিত্রা।	He went to Mum-bai the other day.	পিছদিনা তেওঁ মুম্বাইলৈ গৈছিল।
Ning nana ana muktra.	নিঙ নানা আনা মুকত্রা।	We saw each other.	আমি পৰস্পৰে লগ পাইছিলোঁ।
Orong nana ana muktra.	অৰঙ নানা আনা মুকত্রা।	They saw each other.	তেওঁলোক ইজনে সিজনক লগ পাইছিল।
Mohana Anilana muktra.	মোহনা অনিলানা মুকত্রা।	Mohan saw Anil.	মোহনে অনিলক দেখা পাইছিল।
Ang ani ajongana chaina phuitra.	আঙ আনি আজঙানা চাইনা ফুইত্রা।	I came to see my brother.	মই মোৰ ভাইটিক চাবলৈ আহিছোঁ।
Aiya-awarong unni sabetna pelem mana.	আইয়া-আৱাৰঙ উন্নি ছাবেতনা পেলেম মানা।	Parents love their children.	পিত্ৰ-মাতৃয়ে নিজৰ সন্তানক ভাল পায়।
Rajivpa chana toktra?	ৰাজীৱপা চানা তকত্রা?	Whom did Rajiv hit?	ৰাজীৱ কাক মাৰিছে?

Rajivpa Anilana toktra.	ৰাজীৱপা অনিলানা তকত্বা।	Rajiv hit Anil.	ৰাজীৱে অনিলক মাৰিলে।
Rajivpa chana taka haõtra?	ৰাজীৱপা চানা টাকা হাওত্বা?	To whom did Rajiv give money?	ৰাজীৱে কাক টকা দিলে।
Rajivpa Mohanana taka haõtra.	ৰাজীৱপা মোহনানা টাকা হাওত্বা।	Rajiv gave money to Mohan.	ৰাজীৱে মোহনক টকা দিছে।
Ang akuisa tika mahunge haõtra.	আঙ আকুইছা তিকা মালংশে হাওত্বা।	I splashed a bit of water on my face.	মই মুখত অলপমান পানী ছটিয়াইছো।
Ua'a baktra, "Li aro uo'o elan nahai phui".	উৱা'আ বাকত্বা, "লি আৰ' উৱ' এলান নাহাই ফুই"।	He said, "Go and bring it right now".	তেওঁ কলে, ঘোৱা এতিয়াই আনাগৈ।
Orong nani jone io'o nahatra.	অৰঙ নানি যনে ইয়' নাহাত্বা।	They brought this for you.	সিহঁতে এইটো তোমাৰ বাবে আনিছে।
Ang io'o apan rekna.	আঙ ইয়' আপান বেকনা।	I will do it myself.	মই এইটো নিজেই কৰিম।
Suru rekna.	ছুৰু বেকনা।	Let's start.	আৰস্ত কৰা।
Cho lina.	চ' লিনা।	Let's go.	বলা যাওঁ।
Cho amung.	চ' আমুং।	Come with me / come along.	মোৰ লগত ব'লা।
Ana lina haõ.	আনা লিনা হাও।	Let me go.	মোক যাৰলৈ দিয়া।

Ana nani mukrungeni jabrawo godonna haō.	আনা নানি মুক্রঞ্জেনি জাব্রার' গদননা হাও।	Let me take the speck out of your eye.	তোমার চকুর জাবৰখিনি উলিয়াবলৈ দিয়া।
De, chai ata dongna.	দে, চাই আতা দঙ্গনা।	Let's see what happens.	কি হৈছে চাবলৈ দিয়া।
Uana sesta rekna haō.	উৱানা চেষ্টা বেকনা হাও।	Let him try.	তাক যত্ন কৰিবলৈ দিয়া।
Cho ning muju batna / juna. De, muju bat.	চ' নিঙ মুজু বাতনা / জুনা। দে, মুজু বাত।	Come (to the bedroom), let's sleep. Let's sleep (already on the bed).	আহা, শুই লওঁ। আহা শুম।
Beyang lina? Nokang / bazarang lina. Ia'a bi station-a? Ia'a Koch Bihar. Ujumung li. Kandaye mosong / phui. Ani pache phui.	বেয়াঙ লিনা? নকাঙ / বাজারাঙ লিনা। ইয়া'আ বি ছেটছনা? ইয়া'আ কোচ বিহাৰ। উজুমুঙ লি। কান্দায়ে মছঙ / ফুই। আনি পাচে ফুই।	Where should we go? Home / to the bazaar. Which station is this? This is Koch Bihar. Go with her. Sit by me / come to me. Follow me.	আমি ক'লৈ যাম? ঘৰলৈ / বজাৰলৈ। এইটো কি ষ্টেচন? এইটো কোঁচ বিহাৰ। তাইৰ লগত যোৱা। আহা, ওচৰত বহা। পিচে পিচে আহা।

Io'o la.	ইয়' লা।	Take this.	এইটো লোৱা।
Io'o ana haō.	ইয়' আনা হাও।	Give me this.	মোক এইটো দিয়া।
Ana buiyo haō.	আনা বুইয়' হাও।	Give me the book.	কিতাপখন মোক দিয়া।
Bi buiyo / biyo?	বি বুইয়' / বিয়'?	Which book / one?	কোনখন কিতাপ?
Ie'e tan.	ইয়ে'এ তান।	Put it here.	ইয়াতে বাখা।
Io'o uang tan.	ইয়' উৱাঙ তান।	Put it there.	এইটো তাত বাখা।
Io'o table-e / haye / chair-e tan.	ইয়' টেবিলে / হায়ে / চেয়াৰে তান।	Put it on the table / ground / chair.	এইটো মেজত / মাটিত / চকীত বাখা।
Io'o chair rumbaye tan.	ইয়' চেয়াৰ ৰুম্বায়ে তান।	Put it under the chair.	চকীৰ তলত বাখা।
Io'o duwar piraye alay tan.	ইয়' দুৱাৰ পিৰায়ে আলায় তান।	Hang it above the door.	দৰজাৰ ওপৰত ওলমাই বাখা।
Iõ'o lang li.	ইয়' লাঙ লি।	Take it away.	এইটো লৈ যোৱা।
Io'o bayrang bakhay.	ইয়' বায়ৰাঙ বাখায়।	Throw it out.	এইটো দলিয়াই দিয়া।
Saray.	ছাৰায়।	Stand up / get up / rise.	উঠা।
Ghurai.	ঘূৰাই।	Turn around.	ঘূৰা।
Io'o nathem.	ইয়' নাথেম।	Listen to this.	এইটো শুনা।
Iang chai.	ইয়াঙ চাই।	Look here.	এইফালে চোৱা।

Aniyang nathem.	আনিয়াঙ নাথেম।	Listen to me.	এইফালে শুনা।
Jhirai!	ঝিৰাই।	Stop!	ব'বা।
Chichikka tong!	চিচিককা তঙ্গ।	Be quiet!	চুপ থাকা।
Li uang!	লি উৱাঙ।	Leave me alone (go away)!	অকলশ্ৰে থাকিব দিয়া।
Uana jhamela ta-rek.	উৱানা ঝামেলা তে-ৰেক।	Don't trouble him.	তাক দিগদাব নিদিবা।
Uo'o ta-lau.	উৱ' তা-লাউ।	Don't touch that.	সেইটো নুচুবা।
Elan rek.	এলান ৰেক।	Do it now.	এতিয়াই কৰা।
Pore rek.	পৰে ৰেক।	Do it later.	এইটো পিছত কৰিবা।
Uo'o ingka rek.	উৱ' ইঙ্কা ৰেক।	Do it like this.	এইটো এইদৰে কৰিবা।
Uo'o ungka ta rek.	উৱ' উঙ্কা তা-ৰেক।	Don't do it like that.	এইটো তেনেদৰে নকৰিবা।
Liyimung uo'o naha.	লিয়িমুঙ উৱ' নাহা।	Go and bring it.	যোৱা আৰু লৈ আনা।
Uo'o ana thumuk.	উৱ' আনা থুমুক।	Show it to me.	সেইটো মোক দেখুৱাবা।
Kaynabon ta-bak.	কায়নাবন তা-বাক।	Don't tell anyone.	কাকো নকৰা।
Ta-loray.	তা-লৰায।	Don't move.	লৰচৰ নকৰিবা।
Dherang pachai!	ধেৰাঙ পাচাই।	Get back!	পিছ হৃকি আঁহা।
Dheka haõ.	ধেকা হাও।	Push.	ঠেলা।
But.	বুত।	Pull.	টানা।

<i>Ready dong.</i>	ବେଡ଼ି ଦଙ୍ଗ।	Get ready.	সাজু হোৱা।
Bek jinison <i>ready rek.</i>	ବେକ ଜିନିଛନ ବେଡ଼ି ବେକ।	Get everything ready.	সম্পূর্ণ সাজু কৰা।
Duwaro chup.	ଦୁରାବ' ଚୁପ।	Shut the door.	দର୍ଜାଖନ ജପାଇ ଦିଯ়া।
Duwaro melay.	ଦୁରାବ' ମେଲାଯ।	Open the door.	ଦୁରାବଖନ ଖୋଲା।
Buiyo melay.	ବୁଇୟ' ମେଲାଯ।	Open the book.	କିତାପଖନ ମେଲା।
Noko koncheng diya nek.	ନକ' କଞ୍ଚେଣ ଦିଯା ନେକ।	Sweep the house with the broom.	ଘରଖନ ଝାଡୁ ମାରି ଦିଯା।
War thalang.	ରାବ ଥାଲାଙ୍ଗ।	Light the fire.	জୁଇ ଜୁଲୋରା।
Tikawo taõ haõ / <i>boil rek.</i>	ତିକାର' ତାଓ ହାଓ / ବଇଲ ବେକ।	Boil the water.	ପାନୀ ଉତଲୋରା।
Jabrana bayrang bakhay haõ.	ଜାବ୍ରାନା ବାଯରାଙ୍ଗ ବାଖାଯ ହାଓ।	Throw the rubbish outside.	ଲେତେରବୋର ବାହିରତ ପେଲୋରା।
Chako gin.	ଚାକ' ଗିନ।	Wash your hands.	ହାତ ଧୁଇ ଲୋରା।
Sokana gin.	ଛକାନା ଗିନ।	Wash the clothes.	କାପୋରବୋର ଧୋରା।
Sokana bayrang thanar haõ.	ଛକାନା ବାଯରାଙ୍ଗ ଥାରାନ ହାଓ।	Dry the clothes outside.	କାପୋରବୋର ବାହିରତ ଶୁଖୋରା।
Ua'a bayrangni sokawa ranjok?	ଉରା'ଆ ବାଯରାଙ୍ଗନି ଛକାରା ରାନଜକ?	Are the clothes outside dry?	ବାହିରତ ଦିଯା କାପୋର-ବୋର ଶୁକାଇଛେ ନେ?

Tini pharoken għurai haō.	তিনি ফারকেন ঘুৰাই হাও।	Return it tonight.	আজি ৰাতিয়েই উভতাই দিয়া।
Nang age dudh dukane li, pore lisam bazar thaki peray.	নাঙ আগে দুধ দুকানে লি, পরে লিছাম বাজার থাকি পেৰায়।	First go to the milk shop, then buy some vegetables from the market.	প্ৰথমতে গাখীৰ দোকানলৈ যোৱা, তাৰপাছত শাক-পাচলি বাজারলৈ যাবা।
Nang lini age dher-pasangni duwaro bondh rek.	নাঙ লিনি আগে ধেৰ-পাছাঙ্গনি দুৱাৰ' বন্ধ ৰেক।	Before you go, close the back door.	যোৱাৰ আগতে পিছফালৰ দৰ্জাখন বন্ধ কৰিবা।
Bazarangni phuini pore nana maybo lumna lagina.	বাজাৰাঙ্গনি ফুইনি পৰে নানা মায়ব' লুমনা লাগিনা।	After you come from the market, you will also have to cook food.	তুমি বজাৰৰ পৰা আহিয়েই বন্ধাবড়া কৰিবা।
Post diyan wasek. Jōtawo golok.	পোষ্ট দিয়ান রাছেক। জোতাৱ' গলক।	Send it by post. Remove your shoes.	ডাকত পঠাই দিয়া। জোতাটো সোলোকাই লোৱা।
Jōtawo kan. Nani jacket-o golok.	জোতাৱ' কান। নানি জেকেট' গলক।	Put your shoes on. Take off your jacket.	জোতাযোৰ পিঞ্চা। জেকেটটো সোলোকাই লোৱা।

<i>Jacket-o kan.</i>	জেকেট' কান।	Put your jacket on.	জেকেটটো পিঞ্চা।
Sabeta heptō.	ছাবেতা হেপতো।	The child is crying.	কেচুরাটো কান্দিছে।
Sabetana gasa.	ছাবেতানা গাছা।	Feed the child.	কেচুরাটোক খুরাবা।
Phatra ta-bak.	ফাত্রা তা-বাক।	Don't lie.	মিছা নক'বা।
Sopsomoy hachai bak.	সপসময় হাচাই বাক।	Always speak truth.	সদায় সচা কথা ক'বা।
Aiya-awana manay.	আইয়া-আরানা মানায়।	Obey your father and mother.	পিতৃ-মাতৃক মানি চলিবা।
 	 	Respect your elders.	ডাঙৰক সম্মান যাচিবা।
Matarongna manay.	মাতাৰঙনা মানায়।	Do not covet.	আনৰ বস্তুলৈ লোভ নকৰিবা।
Nang morotni jiniso lanana monen ta-rek.	নাঙ মৰতনি জিনিষ' লানানা মনেন তা-ৰেক।	Forgive one another.	পৰম্পৰে ক্ষমা কৰি চলিবা।
Nana ana maph rek.	নানা আনা মাফ ৰেক।	Love your neighbour as yourself.	ওচৰ চুবুৰীয়াক নিজৰ দৰে ভাল পাৰা।
Nani kandayeni morotnabo apani jat lam.	নানি কান্দায়েনি মৰতনাব' আপানি জাত লাম।	 	
Ani bui towa.	আনি বুই তৱা।	I have a book.	মোৰ এখন কিতাপ আছে।
Anibo i buiya towa.	আনিব' ই বুইয়া তৱা।	I've got the same book.	মোৰো একে কিতাপখন আছে।

Nani i / u buiya towa?	নানি ই / উ বুইয়া তরা।	Do you have this / that book?	তোমারো সেইখন আছে নে?
I buiya ani maka.	ই বুইয়া আনি মাকা।	I don't have this book.	মোৰ এইখন নাই।
Nani kolom towa? He, ani towa. Io'o naniyangen tan.	নানি কলম তরা? হে, আনি তরা। ইয' নানিয়াঙ্গেন তান।	Do you have a pen? Yes, I have it. Keep it with you.	তোমাৰ কলম আছেনে? হয মোৰো আছে। এইটো তোমাৰ লগতে ৰাখা।
Nani aiya-awa towa?	নানি আইয়া-আৱা তরা?	Do you have parents?	তোমাৰ পিত্ৰ-মাতৃ জীবিত নে?
Nani pangasan sanggra towa?	নানি পাঞ্চাহান ছাঞ্চা তরা?	Do you have many friends?	তোমাৰ অনেক বন্ধু আছে নে?
Besoman nani sanggra towa?	বেছমান নানি ছাঞ্চা তরা?	How many friends do you have?	তোমাৰ কেইজন বন্ধু আছে?
Ani akuisan sanggra towa.	আনি আকুইছান ছাঞ্চা তরা।	I have a few friends.	মোৰ কেইজনমান বন্ধু আছে।
Ani awani noke pangasan kuthuri towa.	আনি আৱানি নকে পাঞ্চাহান কুথুৰি তরা।	In my father's house there are many rooms.	মোৰ দেউতাৰ ঘৰত বহুত কোঠালী আছে।

Ui duita bhitore ata alda?	উই দুইটা ভিতরে আতা আল্দা?	What's the difference between them?	সিহঁতৰ মাজত পাৰ্থক্য কি?
Onni bhitore akuisa alda towa.	অননি ভিতৰে আকুইছা আল্দা তৰা।	There is some difference between them.	সিহঁতৰ মাজত কিছু পাৰ্থক্য আছে।
Johna / Alexa / Rajawa / Rajivpa / Sanjaya / Si-miju / Anuju apani songang soptayen liya.	জনা / এলেকছা / বাজাৱা / বাজীৱপা / সঞ্জয়া / ছিমিজু / অনুজু আপানি ছওণ সপ্তাহেন লিয়া।	John/Alex/Raja/Rajiv/ Sanjay/Simi/Anu goes to his/her village every week.	জন/আলেক্স/বাজা/বাজীৱা/সঞ্জয়/ছিমি/অনু হতে প্ৰতি সপ্তাহত গাৱলৈ যায়।
Mohana aiya barajuna soptayen chithi lekhaya.	মোহনা আইয়া বাৰাজুনা সপ্তাহেন চিঠি লেখায়া।	Mohan writes letters to his mother every week.	মোহনে প্ৰতি সপ্তাহত মাকলৈ চিঠি লিখে।
Sanjaya aiya barajuna chithi lekhaytra.	সঞ্জয়া আইয়া বাৰাজুনা চিঠি লাখায়ত্রা।	Sanjay wrote a letter to his mother.	সঞ্জয় মাকলৈ চিঠি লিখিছিল।
Rajawa / Rajivpa / Simiju / Anuju aiya barajuna chithi lekhayna.	বাজাৱা/বাজীৱপা/ছিমিজু/অনুজু আইয়া বাৰাজুনা চিঠি লেখায়না।	Rajawa / Rajivpa / Simiju / Anuju will write a letter to his/her mother.	বাজা/বাজীৱা/ছিমি/অনুয়ে মাকলৈ চিঠি লিখিব।
Ang io'o rekchana!	আঙ ইয়' বেকচানা।	I'm not going to do this!	মই এইটো নকৰো।

Ang jitaynan.	আঙ জিতায়নান।	I'll surely win.	মই বিজয়ী হম।
Dongjok.	দঙ্গক।	(It's) finished.	হ'ল।
Pelem dongna?	পেলেম দঙ্গা?	Is it OK?	ভাল?
Dongna.	দঙ্গা।	OK.	হব।
Kam se kam.	কাম ছে কাম।	At least.	অনুতৎ।
Phas.	ফাছ।	First, at first.	প্রথমতে।
Lasse.	লাছেছ।	At last, finally.	সকলোৰে শেষত।
Lamni			
Ang porayna lama / Ana porayna pelem lagiya.	আঙ পৰায়না লামা / আনা পৰায়না পেলেম লাগিয়া।	I like reading.	মই পাঢ়ি ভাল পাওঁ।
Ang na launa lama.	আঙ না লাউনা লামা।	I like fishing.	মই মাছ ধৰিবলৈ ভাল পাওঁ।
Ang coffee lama.	আঙ কফি লামা।	I like coffee.	মই কফি ভাল পাওঁ।
Nang music lama?	নাঙ মিউজিক লামা?	Do you like music?	তুমি সঙ্গীত ভাল পোৱা নে?
Ang music lamcha.	আঙ মিউজিক লামচা।	I don't like music.	মই সঙ্গীত ভাল নাপাওঁ।
লামনি			
Hobbies / Leisure			
অৱসৰ খিনোদন			

Nang cricket gela?	নাঙ ক্রিকেট গেলা?	Do you play cricket?	তুমি ক্রিকেট খেলা নে?
He, ang gela.	হে, আঙ গেলা।	Yes, I do.	হয়, মই খেলোঁ।
Ang gelcha.	আঙ গেলচা।	No, I don't.	নাই, মই নেখেলোঁ।
Rajivpa wakkan sacha.	ৰাজীৱপা রাককান ছাচা।	Rajiv doesn't eat pork.	ৰাজীৱে গাহৰি নাখায়।
Rajivpa kunu kanon sacha.	ৰাজীৱপা কুনু কানন ছাচা।	Rajiv doesn't eat any kind of meat.	ৰাজীৱে একো মাংস নাখায়।
Nauni manayniya ata?	নাউনি মানায়নিয়া আতা?	What are your festivals?	তোমালোকৰ উৎসৱ কি?
Nang jonmodin manaya?	নাঙ জন্মদিন মানায়া?	Do you celebrate birthdays?	তুমি জন্মদিন উৎযাপন কৰা নে?
Chang manaynina manaya?	চাঙ মানায়নিনা মানায়া?	Who celebrates this festival?	কোনে উৎসৱবোৰ উৎযাপন কৰে?

Lagini	লাগিনি	Need	লাগে
Nana ata lagiya?	নানা আতা লাগিয়া?	What do you want / need?	তুমি কি বিচাৰিছা?
Ana akuisa tika lagiyamung.	আনা আকুইছা তিকা	I would like to have some water.	মোক অকামান পানীৰ

	লাগিয়ামুঙ্গ।		প্ৰয়োজন।
Ana gedheng.	আনা গেধেঙ্গ।	Help me.	মোক বচোৱা।
Nang ata lama nani jone ataba recknana?	নাঙ আতা লামা নানি যনে আতাৰা ৰেকনানা?	What do you want me to do for you?	তোমাৰ বাবে মই কি কৰিব পাৰোঁ?
Ata dongjok?	আতা দঙ্গক?	What happened?	কি হ'ল?
Ia'a bejatka dongjok?	ইয়া'আ বেজাতকা দঙ্গক?	How did it happen?	এইটো কিহৰ বাবে হ'ল?
Ua'a atana hau dottra?	উৱা'আ আতানা হাউ দত্ত্বা?	Why is he angry?	সি কিয় খং কৰিলে?
Nang huran dongjok?	নাঙ হুৰান দঙ্গক?	Are you tired?	তুমি ক্লান্ত নে?
Ang huran dongjok.	আঙ হুৰান দঙ্গক।	I got tired.	মই ক্লান্ত।
Io'o chang rekjok?	ইয়' চাঙ ৰেকজক?	Who did this?	এইটো কোনে কৰিছে?
Ang apani bag-o tha maratjok.	আঙ আপানি বেক' থা মাৰাতজক।	I lost my bag.	মই মোৰ মোনাটো হেৰুৱালোঁ।
Ang maratjok.	আঙ মাৰাতজক।	I'm lost.	মই হেৰাই গলোঁ।

Monnini

Ia'a pelem.
Ia'a hecha.

মননিনি

ইয়া'আ পেলেম।
ইয়া'আ হেচা।

Feelings

It is good.
It is not good.

অনুভৱ

এইটো ভাল।
এইটো বেয়া।

Ia'a hachai?	ইয়া'আ হাচাই?	Is it true?	এইটো সঁচা নে?
Ua'a do'a.	উৱা'আ দ'আ।	That's right.	সেইটো সঁচা।
Ua'a dongcha.	উৱা'আ দঙ্গচা।	That's wrong.	সেইটো ভূল।
Ang ujuna lama.	আঙ উজুনা লামা।	I like her.	মই তাইক পচন্দ কৰোঁ।
Ang nana pelem mana.	আঙ নানা পেলেম মানা।	I love you.	মই তোমাক ভাল পাওঁ।
Ang nani sara tongna manchana.	আঙ নানি ছাৰা তঙ্গনা মানচানা।	I can't live without you.	তোমাৰ অবিহনে মই থাকিব নোৱাৰোঁ।
Ana io'o pelem lagicha.	আনা ইয়' পেলেম লাগিচা।	I don't like it.	মই এইটো ভাল নাপাওঁ।
Ang io'o kanchiya.	আঙ ইয়' কানচিয়া।	I hate it.	মই এইটো ঘিণ কৰোঁ।
Ang uana kanchiya.	আঙ উৱানা কানচিয়া।	I hate him.	মই তেওঁক ঘিণ কৰোঁ।
Ang uana kira.	আঙ উৱানা কিৰা।	I'm afraid of him.	মই তেওঁক ভয় কৰোঁ।
Ta-kir / Kir ta-dot.	তা-কিৰ / কিৰ তা-দত।	Don't be afraid.	ভয় নকৰিবা।
Ringgi dong.	বিঙ্গি দঙ।	Be happy.	সুখী হোৱা।
Ang khushi (dongtō).	আঙ খুশী (দঙতো)।	I'm happy.	মই সুখী।
Ang tamte dukh mantō.	আঙ তামতে দুখ মানতো।	I'm very upset / sad.	মই বৰ দুঃখিত।
Ani hau dotjok.	আনি হাউ দতজক।	I got angry.	মোৰ খং উঠিছে।

Ani pangasan jhamela.	আনি পাঞ্চাহান ঝামেলা।	I have many problems.	মোৰ বহুত সমস্যা আছে।
Monsaniyo kaybon perayna mancha.	মনছানিয়' কায়বন পেৰায়না মানচা।	One can't buy love.	ভালপোৱা কিনিব নোৱাৰিঃ।
Are!	আৰে।	Hey!	হেৰি / ত্ৰি।
Tamte pelem!	তামতে পেলেম।	Excellent!	উত্তম।
Besoman dukhni koro.	বেছমান দুখনি কৰ'।	How sad!	বৰ দুখজনক।
Kanchikkhun!	কানচিকখুন।	Thank God!	ধন্যবাদ।
Bhogobanani kripayen.	ভগবানানি কৃপায়েন।	By God's grace.	ঈশ্বৰৰ কৃপাত।
Bhogobanani iccha.	ভগবানানি ইচ্ছা।	God willing.	ঈশ্বৰৰ ইচ্ছা।
Besoman pelemsa!	বেছমান পেলেমছা।	How beautiful!	অপূৰ্ব / কেনে সুন্দৰ।
Lagichajok!	লাগিচাজক।	Enough! (<i>lit. I don't want more</i>)	যথেষ্ট।
Besoman kirmaman!	বেছমান কিৰমামান।	How terrible!	কি ভয়ানক।
Ning soppan thina lagina.	নিঙ ছঞ্চান থিনা লাগিনা।	We all must die.	আমি মৰণশীল।
Do'a nata?	দ'আ নাতা?	Really?	হয় নে?
He, do'an.	হে, দ'আন।	Yes, really.	হয় সঁচা।

Tini muktō ranga sarangchana.	ତିନି ମୁକତୋ ରାଙ୍ଗା ଛାରାଙ୍ଗଚାନା।	It seems the rain is not going to stop.	ଦେଖା ଗୈଛେ, ବରସୁଣ ନେବିବ।
Ua'a achurit morot, mahangon thumukchajok.	ଉରା'ଆ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟିତ ମରତ, ମାହାଙ୍ଗନ ଥୁମୁକଚାଜକ।	It's strange he never showed up.	ବର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସି ମୁଖଥନ ନେଦେଖୁରାଲେ।
Iani kam maka.	ଇଯାନି କାମ ମାକା।	It's useless!	ଏହିଟୋ ଅର୍ଥହିନ।
Uani kam maka.	ଉରାନି କାମ ମାକା।	He is good for nothing.	ସି କୋନୋ କାମର ନହ୍ୟ।
Chinta ta-rek.	ଚିନ୍ତା ତା-ବେକ।	Don't worry.	ଚିନ୍ତାର କାରଣ ନାହିଁ।
Hau ta-dot.	ହାଉ ତା-ଦତ।	Don't be angry.	ଖଂ ନକରିବା।
Chichikka tong!	ଚିଚିକକା ତଙ୍ଗ।	Shut up!	ଚୁପ ଥାକା।
Akuisa nathem.	ଆକୁଇଛା ନାଥେମ।	Excuse me (<i>attracting smbd's attention, lit. listen to me</i>).	ଶୁନାଚୋନ।
Maph rek.	ମାଫ ବେକ।	Sorry (<i>asking forgiveness</i>).	କ୍ଷେମିବା।
Kisun dongcha.	କିଛୁନ ଦଙ୍ଚା।	Never mind.	ଦାଯ ନଧରିବା।
Nani marji.	ନାନି ମାର୍ଜି।	As you please.	ତୋମାର ଇଚ୍ଛା।

Perayni	পেৰায়নি	Shopping	বজাৰ সমাৰ
Ie'e ata mana?	ইয়ে'এ আটা মানা?	Are you selling ata here?	ইয়াত আটা বিক্ৰি কৰে নে?
Ani atawa bebakan makajok / phuraijok.	আনি আটাৱা বেবাকান মাকাজক / ফুৰাইজক।	My ata is all finished.	মোৰ আটা শেষ হ'ল।
Iani besoman dam?	ইয়ানি বেছমান দাম?	How much does this cost?	ইয়াৰ মূল্য কিমান?
Iani dam 50 taka.	ইয়ানি দাম ৫০ টাকা।	This costs 50 rupees.	ইয়াৰ মূল্য / দাম ৫০ টকা।
Ia'a muntra?	ইয়া'আ মুন্ত্ৰা?	Is this ripe?	এইটো পকা নে?
Ia munchatō.	ইয়া মুন্চাতো।	It is not.	এইটো পকা নাই।
Ang io'o perayna lama.	আঙ ইয়' পেৰায়না লামা।	I want to buy this.	মই এইটো কিনিব বিচাৰোঁ।
Sariya besoman?	শাৰীয়া বেছমান।	How much is the sari?	শাৰীখনৰ দাম কিমান?
Ang uini geset lama.	আঙ উইনি গেছেত লামা।	I want one of those.	সেইবোৰৰ মাজত এখন বিচাৰোঁ।
Ana tika lingni botol lagiya.	আঙ তিকা লিঙ্গনি বটল লাগিয়া।	I need a bottle of drinking water.	মোক এটা পানীৰ বটল লাগে।

Uana English textbook lagiya.	উরানা ইংলিষ তেক্ষতবুক লাগিয়া।	He wants an English textbook.	সি ইংরাজী পাঠ্যপুস্থি বিচাৰিছে।
Mayrungni besoman dam?	মায়ৰুণ্ণনি বেছমান দাম?	What is the price of rice?	চাউলৰ দাম কিমান?
Kijien bis taka.	কিজিয়েন বিশ টাকা।	Twenty rupees per kg.	বিশ টকা প্ৰতি কিলো।
Ua'a pangan dam.	উৱা'আ পাঞ্চান দাম।	That's too expensive.	বহুত দাম।
Nang ana thokaitō.	নাঙ আনা ঠকাইতো।	You are cheating me!	তুমি মোক ঠগিছা।
Kholek nang sostaniyo la.	খলেক নাঙ সস্তানিয়' লা।	Otherwise take a cheap one.	সস্তা দামৰটো ল'বা নে?
Dongna, ang ion lana.	দঙনা, আঙ ইয়ন লানা।	OK, I'll take it.	হৰ, মই লম।

Okot	অক্ত	Time	সময়
Tini.	তিনি।	Today.	আজি।
Ganek.	গানেক।	Tomorrow / yesterday.	অহাকালি / ঘোৱাকালি।
Dinni.	দিননি।	Everyday.	প্ৰতিদিন।
Dinni monope.	দিননি মনপে।	Every morning.	প্ৰতিপুৰা।
Bosoren.	বছৰেন।	Every year.	প্ৰতি বছৰ।
Ek din.	এক দিন।	One day.	এদিন।

Aro nang bibila phuina?	আৰ' নাং বিবিলা ফুইনা?	When will you come again?	তুমি আৰু কেতিয়া আহিবা?
Ang elaye phuina.	আঙ এলায়ে ফুইনা।	I'll be right back.	মই এতিয়াই আহি আছোঁ।
Ang ek ghonta pore phuina.	আঙ এক ঘণ্টা পৰে ফুইনা।	I'll be back in an hour.	এঘণ্টাৰ ভিতৰতে মই উভতিম।
Besoman somoy lagina nana (io'o kam reknana)?	বেছমান সময় লাগিনা নানা (ইয়' কাম ৰেকনানা)?	How much time will it take you (to do the work)?	কামটো কৰিবলৈ তোমাক কিমান সময় লাগিব।
Tara-tari rek.	তাৰা-তাৰি ৰেক।	Do it quickly.	সোনকালে কৰা।
Somoyo ta-bakhay.	সময়' তা-বাখায়।	Don't waste time.	অবাবত সময় নষ্ট নকৰিবা।
Dham-dham cho.	ধাম-ধাম চ'।	Go quickly.	সোনকালে ব'লা।
Nang sakle phuijok.	নাঙ ছাক্লে ফুইজক।	You came early.	তুমি তুৰন্তে আঁহা।
Nang derika phuijok.	নাঙ দেৰিকা ফুইজক।	You came late.	তুমি পলম কৰিছা।
Tini ata bar?	তিনি আতা বাৰ?	What day is today?	আজি কি বাৰ?
Tini ata tarikh / date.	তিনি আতা তাৰিখ / ডেট?	What is the date today?	আজি কিমান তাৰিখ?
Ela koi baji?	এলা কয় বাজি?	What is the time now?	এতিয়া সময় কিমান?
Ela dui baji.	এলা দুই বাজি।	It's 2 o'clock now.	এতিয়া দুটা বাজিছে।
Ela sare noi baji.	এলা ছাৰে নই বাজি।	It's 9:30 am.	এতিয়া পুৱা চাৰে ন বজা।

Pone egaro baji / dosta poicholis.	পনে এগাৰ' বাজি / দোষ্টা পোইচলিষ্।	It's 10:45 am.	এতিয়া পুৱা দহটা পঞ্চলিশ মিনিট।
Dos minute kom baro baji.	দহ মিনিট কম বাৰ' বাজি।	It's 10 min to 12.	এতিয়া বাৰটা বাজিবলৈ দুই মিনিট বাকী।
Duita bis.	দুইটা বিশ।	It's 20 min past 2.	এতিয়া দুই বাজি বিশ মিনিট গ'ল।
Bi somoye ning bongna?	বি সময়ে নিঙ বঙনা?	What time should we meet?	আমি কিমান সময়ত লগ ধৰিম?
Pas bajie.	পাঁচ বাজিয়ে।	At 5 o'clock.	পাঁচ বজাত।
Baro baji jatang.	বাৰ' বাজি জাতাঙ্গ।	At around 12 noon.	দুপৰীয়া বাৰ বজামানত।
Lini bosore.	লিনি বছৰে।	Last year.	যোৱা বছৰ।
Phuini bosore.	ফুইনি বছৰে।	Next year.	অহা বছৰ।
Besoman ghonta lagina ue'e soknana?	বেছমান ঘণ্টা লাগিনা উৱে'এ ছকনানা?	How many hours will it take to get there?	তাত পাবলৈ কিমান সময়ৰ প্ৰয়োজন হব?
Asti-asti.	আছিত-আছিত।	Little by little.	অলপ অলপকৈ।
Ang monop thaki kam rektō.	আঙ মনপ থাকি কাম ৰেকতো।	I'm working since this morning.	মই পুৱাৰে পৰা কৰি আছোঁ।

Elaõ projonto ata rekjok nang?	এলাও প্রযত্ন' আতা রেকজক নাঙ?	Up to now what have you done?	এতিয়ালে তুমি কি কৰিলা?
Nang bibila phuijok? Ela / Tai.	নাঙ বিবিলা ফুইজক? এলা / তাই।	When did you come? Now.	তুমি কেতিয়া আহিলা? এতিয়া।
Elan.	এলান।	Right now.	এইমাত্র।
Ang elan lina.	আঙ এলান লিনা।	I'll go now.	মই এতিয়া যাম।
Ang elayesan phuijok.	আঙ এলায়েছান ফুইজক।	I came just now.	মই এইমাত্র আহিছোঁ।
Ang elase Kocho koro sikaytõ.	আঙ এলাছে কচ' কৰ' ছিকায়তো।	I'm learning Koch now.	মই এতিয়া কোঁচ ভাষা শিকি আছোঁ।
Ang January thakin Kocho koro sikaytõ.	আঙ জানুরাবী থাকিন কচ' কৰ' ছিকায়তো।	I've been learning Koch since January.	মই জানুরাবী মাহৰ পৰাই কোঁচ ভাষা শিকি আছোঁ।
Age / ãgã.	আগে / আগী।	Before.	আগত।
Pore / jikam.	পৰে / জিকাম।	Later (<i>time</i>).	পাছত।
Lini somoy dongjok.	লিনি সময় দণ্ডজক।	It's time to go.	এতিয়া যোৱাৰ সময়।
Nani muju thaki sarayni okota dongjok.	নানি মুজু থাকি ছারায়নি অকতা দণ্ডজক।	The hour has come for you to wake up from your slumber.	তোমাৰ টোপনিৰ পৰা সাৰ পোৱাৰ সময় হৈছে।

Liju-jumni	ଲିଜୁ-ଜୁମନି	Travel	ଓମଣ
Turang lini <i>ticket-a besoman?</i>	ତୁରାଙ୍ଗ ଲିନି ଟିକଟା ବେଛମାନ?	How much is a ticket to Tura?	ତୁରାଲୈ ଯୋରା ଟିକଟର ଦାମ କିମାନ?
Ia'a bus-a beyang lina?	ଇଯା'ଆ ବାଚା ବେଯାଙ୍ଗ ଲିନା?	Where does this bus go?	এই ବାଚଖନ କଲେ ଯାଯା?
Turang lini <i>bus-a beyang?</i>	ତୁରାଙ୍ଗ ଲିନି ବାଚା ବେଯାଙ୍ଗ?	Where is the bus to Tura?	ତୁରା ଅଭିମୁଯୀ ବାଚକୋନଖନ?
Ia'a bus-a Krishnai-ye jhiraina?	ଇଯା'ଆ ବାଚା କୃଷ୍ଣାଇସି ଝିରାଇନା?	Does this bus stop in Krishnai?	এই ବାଚଖନ କୃଷ୍ଣାଇତ ର'ଖାବିନେ?
<i>Bus-a besoman dhomok ie'e jhiraina?</i>	ବାଚା ବେଛମାନ ଧମକ ଇଯେ'ଏ ଝିରାଇନା?	How long will the bus stop here?	ବାଚଖନ କିମାନ ସମୟ ଇଯାତ ର'ବ?
I thaki biya besi kandaye: Rajabala-wa na Phulbariya?	ଇ ଥାକି ବିଯା ବେଛି କାନ୍ଦାୟେ: ରାଜାବାଲାରା ନା ଫୁଲବାରୀଯା?	Which is closer (to here): Rajabala or Phulbari?	ଇଯାର ପରା ରାଜାବାଲା ନେ ଫୁଲବାରୀ ଓଚବ ହ୍ୟା?
Turang lini <i>bus-e dung.</i>	ତୁରାଙ୍ଗ ଲିନି ବାଚେ ଦୁଙ୍ଗ।	Take the bus to Tura.	ତୁରା ଅଭିମୁଯୀ ବାଚଖନତ ଉଠା।

Ia'a lamdora beyang liya?	ইয়া'আ লামদৰা বেয়াঙ লিয়া?	Where does this road go?	এই ৰাস্তাটো ক'লৈ গৈছে?
Bus-e dung.	বাছে দুঙ।	Get on (the bus).	বাছত উঠা।
Bus thaki hur.	বাছ থাকি হৰ।	Get off (the bus).	বাছৰ পৰা নামা।
Ghoraye dung.	ঘৰায়ে দুঙ।	Get on the horse.	ঘৰাত উঠা।
Ghora thaki hur.	ঘৰা থাকি হৰ।	Get down from the horse.	ঘৰাব পৰা নামা।
Soja li.	ছজা লি।	Go straight.	পোনে-পোনে যোৱা।
Dherang li.	ধেৰাঙ লি।	Go back.	পিছফালে যোৱা।
Debrang ghurai.	দেৰাঙ ঘুৰাই।	Turn left.	বাওঁফালে ঘূৰা।
May chakang ghurai.	মায় চাকাঙ ঘুৰাই।	Turn right.	সেঁফালে ঘূৰা।
Bus station ake.	বাছ স্টেশন আকে।	Before the bus stand.	সনুখ্ত বাছ আস্থান।
Bus station-o pat.	বাছ স্টেশন' পাত।	Past the bus stand.	বাছ আস্থানৰ পাছত।
Tinini pharoko beyang tongna?	তিনিনি ফাৰক' বেয়াঙ তঙ্গা?	Where shall we stop tonight?	আজি ৰাতি ক'ত থাকিম?
Ua'a ela uang sokjok hobo.	উৱা'আ এলা উৱাঙ ছকজক হৰ'।	He must have reached there by now.	সি তালৈ গৈ পালেই নেকি?

Mosom	মছম	Weather	বতৰ
Tinini dina tamte pelemsa!	তিনিনি দিনা তামতে পেলেমছা।	It's a very nice weather today.	আজি বতৰটো বৰ সুন্দৰ।
Tini chikka.	তিনি চিক্কা।	It is cool today.	আজি ঠাণ্ডা।
Tini taō.	তিনি তাও।	It is hot today.	আজি গৰম।
Rasane tamte taō lagiya.	ৰাছনে তামতে তাও লাগিয়া।	It is very hot in the sun.	ৰদ'ত বৰ গৰম।
Rang phuina mana.	ৰাঙ ফুইনা মানা।	It may rain.	বৰষুণ আহিব পাৰে।
Rang phuitō.	ৰাঙ ফুইতো।	It is raining.	বৰষুণ দি আছে।
Lampara tamte juri.	লাম্পাৰা তামতে জুৰি।	The wind is very strong.	প্ৰল বতাহ।
Soroke hadel dongtra.	ছৰকে হাদেল দঙ্গৰা।	The road is muddy.	ৰাস্তাটো বোকাময়।

Surir	ছুবিৰ	Health	স্বাস্থ্য
Nani ata dongjok?	নানি আতা দঙ্গজক?	What happened to you?	তোমাৰ হ'ল কি?
Nang bemar?	নাঙ বেমাৰ?	Are you not well?	তোমাৰ অসুখ নেকি?

Ang bemar.	আঙ বেমাৰ।	I'm sick.	মোৰ অসুখ।
Apanen nang <i>doctor-na</i> thumuk.	আপানেন নাঙ ডাক্তৰনা খুমুক।	Show yourself to the doctor.	তুমি নিজে ডাক্তৰক দেখুৱা।
Ata dongtra?	আতা দঙ্গৰা?	What ails you?	তোমাৰ বেমাৰটো কি?
Ani dukum ghamantō.	আনি দুকুম ঘামানতো।	I have a headache.	মোৰ মূৰৰ বিষ।
Ani komor ghamantō.	আনি কমৰ ঘামানতো।	I have back pain.	মোৰ পিঠিৰ বিষ।
Ani pha ghamantō.	আনি ফা ঘামানতো।	My tooth aches.	মোৰ দাঁতৰ বিষ।
Bi phawa / biya?	বি ফাৱা / বিয়া?	Which tooth aches / which one?	কোনটো দাঁতৰ বিষ?
Ang kalum phuitō.	আঙ কালুম ফুইতো।	I have a fever.	মোৰ জুৰো আছে।
<i>Doctor-a</i> ata bakjok?	ডাক্তৰা আতা বাকজক?	What did the doctor say?	ডাক্তৰে কি বুলি কলে?
Io'o jabawo somoy mote sa.	ইয়' জাবাৰ' সময় মতে ছা।	Take this medicine at the proper time.	সময়মতে ঔষধ খাবা।
Nang tara-tari pelem dongna.	নাঙ তাৰা-তাৰি পেলেম দঙ্গনা।	You will get well soon.	তুমি সোনকালে আৰোগ্য হবা।
Ua'a tini akuisa pelem dongjok.	উৱা'আ তিনি আকুইছা পেলেম দঙ্গজক।	He is better today.	সি আজি অলপ ভাল পাইছে।

<i>Patient-a / -ju thini porese doctor-a sokjok.</i>	পেশেন্টা / -জু থিনি পরেছে ডাক্তাৰা ছকজক।	The doctor arrived after the patient (m/f) had died.	বেমাৰীৰ মৃত্যুৰ পাছতহে ডাক্তাৰ আহিছিল।
Police <i>Police-na paō!</i> <i>Ua'a jagah thaki jarjok.</i> <i>Ua'a police-ni thaki hengjok.</i> <i>Chōrana arrest rekjok.</i> <i>Thatni morotana lau manjok.</i> <i>Nana sasti haōna.</i> <i>Nang atana uana opoman rektra?</i> <i>Io'o thik rekna manchana.</i>	পুলিচ পুলিচনা পাও। উৱা'আ জাগা থাকি জোৰজক। উৱা'আ পুলিচনি থাকি হেঙ্গজক। চোৰানা এৰেষ্ট ৰেকজক। থাতনি মৰতানা লাউ মানজক। নানা শাস্তি হাওনা। নাঙ্গ আতানা উৱানা অপমান ৰেকত্বা? ইয়' ঠিক ৰেকনা মানচানা।	Police Call the police! It was a hit and run. He escaped from the police. The thief was arrested. The murderer has been caught. You will be punished. Why did you insult him? It is improper to do so.	চিপাহী / পুলিচ পুলিচক মাতা। সেই ঠাইৰ পৰা সি পলাল। পুলিচৰ হাতৰ পৰা সি সাৰিল। চোৰ ধৰা পৰিল। হত্যাকাৰীজন ধৰা পৰিল। তোমাৰ শাস্তি হব লাগে। তুমি কিয় তাক অপমান কৰিছা। এইটো ঠিক কৰা নাযাব।

Ia'a tamte hecha bebohar.	ইয়া'আ তামতে হেচা বেবহাৰ।	It is a very bad habit.	এইটো বৰ বেয়া অভ্যাস।
U morotana chōr reknini dōsh mantra.	উ মৰতানা চোৰ ৰেকনিনি দোষ মানত্বা।	The man was charged with theft.	মানুহজন চোৰ বুলি প্ৰমাণিত হৈছে।
Uana soi masni jone <i>jail-e tanjok.</i>	উৱানা ছয় মাসনি যনে জেলে তানজক।	He was sentenced to six months imprisonment.	তাক ছমাহৰ বাবে শাস্তি বিহা হৈছে।

Jōra rekni sobdo

Aro, -mung	আৰ', -মুঙ
Nang aro ang.	নাঙ আৰ' আঙ।
Awa aro sasa.	আৱা আৰ' ছাছা।
Ua'a bazarang liyimung thai nahatra.	উৱা বাজাৰ লিয়িমুঙ থাই নাহাত্বা।
Na	না
Cha na coffee.	চা না কফি।
Ua'a <i>auto</i> diya lina na <i>taxi</i> diya.	উৱা অটো দিয়া লিনা না টেক্সি দিয়া।

জোৰা ৰেকনি শব্দ

আৰ', -মুঙ	And
নাঙ আৰ' আঙ।	You and I.
আৱা আৰ' ছাছা।	Father and son.
উৱা বাজাৰ লিয়িমুঙ থাই নাহাত্বা।	We went to the market and brought some fruit.
না	Or
চা না কফি।	Tea or coffee.
উৱা অটো দিয়া লিনা না টেক্সি দিয়া।	He will go by auto or taxi.

Joining Words

আৰ'	যোগাত্মক শব্দ
তুমি আৰ' মই।	আৰ'
পিতা আৰ' পুত্ৰ।	তুমি আৰ' মই।
সি বজাৰলৈ গৈছে আৰ'	পিতা আৰ' পুত্ৰ।
কিছু ফল আনিছো।	সি বজাৰলৈ গৈছে আৰ'
অথবা / নাইবা / নে	কিছু ফল আনিছো।
চাহ নে কফি।	অথবা / নাইবা / নে
সি অ'টো নাইবা টেক্সিত যাব।	চাহ নে কফি।

Kintu / Naten	কিন্তু / নাতেন	But	কিন্তু
Ang cha linga, naten chokot lingcha.	আঙ চা লিঙ্গা, নাতেন চকত লিঙ্গচা।	I drink tea, but I don't drink liquor.	মই চাহ খাওঁ কিন্তু মদ নাখাওঁ।
Ua'a baktra, Ang phuina, kintu phuichajok.	উরা বাকত্রা, আঙ ফুইনা, কিন্তু ফুইচাজক।	He said "I will come", but did not come.	সি আহিম বুলি কৈছিল কিন্তু নাহিল।
Chai / chaiya	চাই / চাইয়া	Than	তাতকৈ / কৈ
Ua'a ani chaiya mata. Matju sabetrong ma'wani chai akui dongcha.	উরা'আ আনি চাইয়া মাতা। মাতজু ছাবেতৰঙ মা'রানি চাই আকুই দঙ্চা।	He is older than I. A female child is not less than a male child.	সি মোতকৈ বয়সত ডাঙৰ। কল্য সন্তান পুত্র সন্তানতকৈ কোনো গুণে কম নহয়।
(Ki)	(কি)	That	যে
Ang natra (ki) nang kam manjokka?	আঙ নাত্রা (কি) নাং কাম মানজককা?	I heard that you got a job.	মই শুনিছিলোঁ যে তুমি চাকৰি পাইছা।
Rajivpa baktra (ki) dökana bondhoka.	ৰাজীৱপা বাকত্রা (কি) দোকানা বন্ধকা।	Rajiv said that the shop was closed.	ৰাজীৱে কৈছে যে দোকানখন বন্ধ।
Ang ringa nang ana lamcha.	আঙ বিঙ্গা নাঙ আনা লামচা।	I know that you don't love me.	মই জানো যে তুমি মোক ভাল নোপোৱা।

Bakimung

Orong letra kamna
rekna lagichana
bakimung, pangasan
chakhor nahatra.

Nana soturongmgung
kalup bakimung, ang
torōwalo nana haōjok.

Uani gāmān / ojone / uijone

Uana tamten may
uhuitra, ojone / uani
gāmān ua'a melasan
may sajok.

Gāmān / nane /jone

Deri dongni gāmān /
nane / jone ang nokang
lijok.

বাকিমুঙ্গ

অৰঙ লেত্রা কামনা ৰেকনা
লাগিচানা বাকিমুঙ্গ,
পাঞ্চান চাখৰ নাহাত্রা।

নানা শক্রবঙ্গমুঙ্গ কালুপ
বাকিমুঙ্গ, আঙ তৰোৱাল'
নানা হাওজক।

উৱানি গীমান / অযনে / উইয়নে

উৱানা তামতেন মায়
উহইগ্রা, অযনে / উৱানি
গীমান উৱা মেলাছান মায়
ছাজক।

গীমান / নানে / যনে

দেৱি দঙ্গনি গীমান / নানে /
যনে আঙ নকাঙ লিজক।

So that

They hired many
servants so that they
did not have to do
heavy work
themselves.

I give you this sword
so that you may fight
with your enemies.

Therefore

He was very hungry;
therefore he ate a lot of
rice.

So

It was late, so I went
home.

গতিকে

তেওঁলোকে বহুত লঞ্চা
ৰাখিছে গতিকে গধুৰ
কামবোৰ কৰিব নালাগে।

মই তোমাক তৰোৱালখন
দিছোঁ গতিকে তুমি শক্রব
লগত ফুঁজিব পাৰিবা।

সেই কাৰণে

তাৰ বৰ ভোক লাগিছিল
সেই কাৰণে সি পেট পূৰাই
ভাত খাইছিল।

সেয়ে

মোৰ পলম হৈছিল সেয়ে
মই ঘৰলৈ গৈছিলোঁ।

Jibila	ঘিৰিলা	While	যেতিয়া
Nang ju jibila ang bayrang lina.	নাঙ জু ঘিৰিলা আঙ বায়ৰাঙ লিনা।	Take a nap while I'm out.	মই যেতিয়া শুম তেতিয়া বাহিৰলৈ যাবা।
Karon / nane	কাৰণ / নানে	Because	কাৰণ
Master-a hau dottra karon ani deri dongtra. Ani rakhni nane master-a hau dottra.	মাস্টাৰা হাউ দত্ত্ৰা কাৰণ আনি দেৱি দঙ্গ্ৰা। আনি বাখনি নানে মাস্টাৰা হাউ দত্ত্ৰা।	The teacher was angry because I came late.	মই আহোতে পলম হোৱা কাৰণে শিক্ষকজনে খং কৰিছিল।
-bo	-ৰ'	Although	যদিও / সত্তেও
Kalum phuimungbo Annju kam rektra.	কালুম ফুইমুংব' এনজু কাম ৰেকত্রা।	Although Ann was ill, she worked hard.	এনৰ গা অসুখ যদিও তাই অতিৰিক্ত পাৰিশ্ৰমিক।
Taō	তাও	Still, yet	লৈকে
Rasana dottra, taō rang phuitō. Ua'a gorib, taō ua'a pelem.	ৰাচানা দত্ত্ৰা, তাও ৰাঙ ফুইতো। উৱা'আ গৰীব, তাও উৱা'আ পেলেম।	The Sun is out, yet it's raining. He is poor, yet (but) he is honest.	সূৰ্য উঠালৈকে বৰষুণ দি আছে। সি দুখীৱা যদিও সৎ।
Ua'a elaō biya rekchatō.	উৱা'আ এলাও বিয়া রেকচাতো।	He is not married yet.	সি এতিয়ালৈকে

Khali	বেকচাতো। খালী	রেকচাতো। খালী	অবিবাহিত। বাহিৰে
Jikambo	Bebakan <i>ready</i> , khali <i>ticket-asan</i> dongchatō.	বেবাকান রেডি, খালী টিকটাছান দঙ্গচাতো।	টিকটৰ বাহিৰে সকলো ঠিকঠাক হ'ল।
-nangbo	Taka bakhayni jikambo, uana <i>police-</i> <i>rongni</i> thaki jari tongna lagitra.	টাকা বাখায়নি জিকামব', উৱানা পুলিচৰঙনি থাকি জাৰি তঙনা লাগিবো।	পাছতো বহুত টকা খৰচ কৰাৰ পাছতো তাক পুলিচৰ পৰা পলাই ফুৰিবলগা হৈছে।
Jodi / -nang	Rang phuinangbo ning Nokrekani pirang dungtra.	-নাঙ্গৰ' ৰাঙ্গ ফুইনাঙ্গৰ' নিঙ নকৰেকানি পিৰাঙ্গ দুঙ্গত্রা।	In spite of বৰষুণ অহা সত্ত্বেও আমি নক্ৰেক শৃঙ্গ আৰোহণ কৰিছিলোঁ।
	Jodi rang phuiya ning cinema chaina lichana. Rang phuinang ning cinema chaina lichana.	যদি / -নাঙ্গ যদি ৰাঙ্গ ফুইয়া নিঙ ছিনেমা চাইনা লিচানা। ৰাঙ্গ ফুইনাঙ্গ নিঙ ছিনেমা চাইনা ফুইচানা।	If ... (then) যদি বৰষুণ আহে তেনে ক্ষেত্ৰত চিনেমা চাবলৈ নাজাওঁ।

Jodi ang nang
do'amung, ang io'o
eghenekkra rekna.

Jodi ang nang
do'amung, ang io'o
unkakra reknamung.

Jodi ang ie'e
tongnamung, ia'a
inkakra
dongchanamung.

Jodi ang ani
homework-o
reknamung ani
jhamelaye
dongchanamung.

যদি আঙ নাঙ দ'আমুঙ,
আঙ ইয়' এধেনেকক্রা
বেকনা।

যদি আঙ নাঙ দ'আমুঙ,
আঙ ইয়' উঙকাক্রা
বেকনামুঙ।

যদি আঙ ইয়ে'এ তঙনামুঙ,
ইয়া ইঙকাক্রা দঙচানামুঙ।

যদি আঙ আনি হোমরক'
বেকনামুঙ আনি ঝামেলায়ে
দঙচানামুঙ।

If I were you, I would
do it this way (now).

If I were you, I would
have done it that way
(at that time).

If I had been here
earlier, this would
never have happened.

If I had done my
homework,
I wouldn't be in
trouble (now).

যদি মই তোমাৰ সলনি
হলোহেতেন তথাপিও
কামখিনি একেদৰেই
কৰিলোঁহেতেন।

যদি মই তুমি হলোহেতেন
তেনেহলে মই কামখিনি
তেনেদৰেই কৰিলোঁহেতেন।

যদি মই ইয়াত
থাকিলোঁহেতেন তেনেহলে
এইটো হবলৈ
নাপাগেহেতেন।

যদি মই কৰিবলৈ দিয়াখিনি
কৰিলাহে-তেন তেনেহলে
এই বিপদখিনি
নহলেহেতেন।

Jodi ang ani
homework-o
reknamung ani
jhamelaye
dongchanamung.

Jodi

Jodi bebakan pelemka
towa, nang lina manna.

Jodi ...-bo

Jodi nang ana 1 lakh
takabo haōwa, taō ang i
kamni jone raji
dongchana.

Jibila ... ubila

Jibila nang mayo
nahana ubila ang taka
haōna.

যদি আঙ আনি হোমরক'
বেকনামুঙ আনি বামেলায়ে
দঙ্গচানামুঙ।

যদি

যদি বেবাকান পেলেমকা
তরা, নাঙ লিনা মাননা।

যদি ...-ব'

যদি নাঙ আনা ১ লাখ
টাকাব' হাওরা, তাও আঙ
ই কামনি যনে বাজী
দঙ্গচানা।

যিবিলা ... উবিলা

যিবিলা নাঙ মায' নাহানা
উবিলা আঙ টাকা হাওনা।

If I had done my
homework,
I would not have been
in trouble (yesterday).

Provided

Provided that all is
safe, you may go.

Even if

Even if you give me Rs
1 lakh, I will not agree
to do this work.

When ... then

When you bring the
food then I'll pay.

যদি মই ঘৰত কৰিব
দিয়াখিনি কৰিলোঁহেতেন
তেনেহলে এই অসুবিধাখিনি
নহয়।

ভালে ভালে

ভালে ভালে থাকিলে তুমি
যাব পাৰিবা।

আনকি

আনকি তুমি একলাখ টকা
দিলেও মই এই কামটো
কৰিবলৈ বাজী নহওঁ।

যেতিয়া ... তেতিয়া

তুমি যেতিয়া খোৱাবস্তু লৈ
আহিবা তেতিয়া মই দামটো
দিম।

Kholek	খলেক	Otherwise / Or (else)	নহলে
Nang elan li, kholek nani deri dongna.	নাঙ এলান লি, খলেক নানি দেবি দঙ্গনা।	You better go now or you will be late.	তুমি যোরাটোৱে ভাল নহলে পলম হব।
Jingka ... ungkan	যিঙ্কা ... উঙ্কান	Just as	যেনেদৰে ... তেনেদৰে
Ang jingka rektra ungkan rek.	আঙ যিঙ্কা বেকত্রা উঙ্কান বেক।	Do it just as I did.	মই যেনেদৰে কৰিলো তেনেদৰে কৰা।
Esoman ... jesoman	এছমান ... যেছমান	As much as	যিমান
Ang esomansan ringa jesoman nang ringa.	আঙ এছমান বিঙা যেছমান নাঙ বিঙা।	I know as much as you.	মই যিমান জানো তুমিও সিমানে জানা।
...-ni songge-songge <i>Master dangni songge-songge satrorong saraya.</i>	...ছঙ্গে-ছঙ্গে মাস্টাৰ দাঙ্নি ছঙ্গে-ছঙ্গে ছাত্ৰণ ছাৰায়া।	As soon as As soon as the teacher comes (in), the pupils get up.	লগে লগে শিক্ষকজন অহাৰ লগে লগে ছাত্ৰবোৰ থিয় হ'ল।

Ungka ... jingka / -ni ghenek	উঙ্কা ... ঝিঙ্কা / -নি ঘেনেক	As if	কিবা ... নিচিনা
Nana ataba ungka muka jingka nang hecha kam rektra.	নানা আতাবা উঙ্কা মুকা ঝিঙ্কা নাও হেচা কাম রেকত্রা।	You look as if you have done something wrong.	তোমাক কিবা ভূল কৰাৰ নিচিনা লাগিছে।
Ana dui kilō may sani ghenek lagijok.	আনা দুই লিকো মায় ছানি ঘেনেক লাগিজক।	I feel like I ate 2 kg of rice.	মোক কিবা দুই কিলো ভাত কোৱাৰ নিচিনা লাগিছে।
Jodi	যদি	Until	লৈকে
Nang bayrangen lina manchana, jodi nang agāni takawō haōcha.	নাও বায়বাণেন লিনা মানচানা, যদি নাও আগৌণি টাকার' হাওচা।	You will not get out until you have paid the last rupee.	মোৰ পাওনা টকা আদায় নিদিয়া লৈকে তুমি যাব নোৱাৰিবা।

Jöray bakni

Ji morotana nang
ganeke muktra ua'a i
hotel-ni malik.

জোৰায় বাকনি

যি মৰতানা নাও গানেকে
মুকত্রা উৱা'আ ই হোটেলনি
মালিক।

Compound sentences

The man (whom) you
saw yesterday is the
owner of the hotel.

মিশ্র বাক্য

যোৱাকালি দেখা
মানুহজনেই হোটেলৰ
মালিক।

U buri matjuju jiju sari kantar uju bisi koro bakcha.	উ বুরী মাতজুজু যিজু শাৰী কানতাৰ উজু বিছি কৰ' বাকচা।	The old woman who was wearing a sari never talks much.	সেই শাৰী পিঙ্কা বৃটীজনীয়ে খুব বেছি কথা নকয়।
Jerong kam rekcha orongna sanan lagicha.	যেৰঙ কাম ৰেকচা অৰঙনা ছানান লাগিচা।	He who does not work, shall not eat.	কাম নকৰা মানুহবোৰ খোৱাৰ কাৰণে অনুচিত।
Jiyo ua'a baka ua'a hachai.	যিয়' উৱা'আ বাকা উৱা'আ হাচাই।	Whatever he says is true.	সি যিয়েই নকওক তাৰ কথাই সঁচা।
Jiyo pelem lagiya nang uo'o rek.	যিয়' পেলেম লাগিয়া নাণ উৱ' ৰেক।	Do whatever you think proper.	তুমি যি ভাৱা তাকেই কৰা।
Jai jai Delhiyang litra orongna India Gate-o mukna lagiya.	যাই যাই দিল্লীয়াঙ লিত্ৰা অৰঙনা ইশ্বিৱা গেট' মুকনা লাগিয়া।	Whoever has been to Delhi must have seen India Gate.	যিসকলে দিল্লীলৈ গৈছে সকলৱে ইশ্বিৱা গেট চাইছে।
Jeyang kunu nang li uangbo gõlapamung panchubo manna.	যেয়াঙ কুনু নাণ লি উৱাঙ্ব' গোলাপামুঙ পানচুব' মাননা।	Wherever you go, there will be roses as well as thorn bushes.	তুমি ঘৈলেকে যোৱা গোলাপ ফুলৰ সুবাসৰ লগতে কাঁইটো পাৰা।
Jibila nang phuina nani buiyobo naha.	জিবিলা নাণ ফুইনা নানি বুইয়ব' নাহা।	Whenever you come, bring your book.	তুমি যেতিয়া আহিবা কিতাপখনো লৈ আহিবা।

Je'e nani taka towa
ue'e nani monabo
tongna.

Biseson

Ia pidan buksul.
Ia buksula pidan.
Ia tikawa thanda.
Ia *coffe*-ya taō.
Ia'a noka mata.
Ia'a mata nok.
Ani buksula nani
chaiya pelem.
Ani buksula sopni chai
pelem.
Ia duniyayeni sop chai
mata bui.

যে'এ নানি টাকা তরা
উরে'এ নানি মনাব' তঙ্গা।

বিশেষণ

ইয়া পিদান বুকছুল।
ইয়া বুকছুলা পিদান।
ইয়া তিকারা ঠাণ্ডা।
ইয়া কফিয়া তাও।
ইয়া'আ নকা মাতা।
ইয়া'আ মাতা নক।
আনি বুকছুলা নানি চাইয়া
পেলেম।
আনি বুকছুলা ছপনি চাই
পেলেম।
ইয়া দুনিয়ায়েনি ছপ চাই
মাতা বুই।

Where your trea-sure
is, there your heart will
be also.

Adjectives

This is a new shirt.
This shirt is new.
This water is cold.
This coffee is hot.
This house is big.
This is a big house.
My shirt is better than
yours.
My shirt is the best.
This is the largest book
in the world.

তোমাৰ যত সম্পত্তি তাত
মনটো থকাটো স্বাভাৱিক।

বিশেষণ

এইটো নতুন চোলা।
এই চোলাটো নতুন।
এই পানীখিনি ঠাণ্ডা।
এই কফিখিনি গৰম।
এই ঘৰটো ডাঙৰ।
এইটো এটা ডাঙৰ ঘৰ।
মোৰ চোলাটো তোমাতকৈ
ভাল।
মোৰ চোলাটো আটাইতকৈ
ভাল।
এইখন পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ
ডাঙৰ গ্ৰন্থ।

Sorbonam aro kriya biseson

Bhogobana bebak
hadamen towa.

Changba duwaro
goloktra.

Io'o soppan rekna
manna.

Kaybon Bhogobana
mukna mancha.

Ataba hecha dongjok.

Uani baknini jone
kisun makajok.

Ia'a morota kisun
hecha kam rekchatō.

সর্বনাম আৰ' ক্ৰিয়া বিশেষণ

ভগবানা বেবাক হাদামেন
তৱা।

চাঙৰা দুৱাৰ' গলকত্রা।

ইয়' ছশ্বান ৰেকনা মাননা।

কায়বন ভগবানা মুকনা
মানচা।

আতাবা হেচা দঙজক।

উৱানি বাকনিনি যনে কিছুন
মাকাজক।

ইয়া মৰতা কিছুন হেচা কাম
ৰেকচাতো।

Pronouns and Adverbs

God is everywhere.

Someone opened the
door.

Anyone can do it.

No one can see God.

Something went
wrong.

He doesn't have
anything to say.

This man has done
nothing wrong.

সর্বনাম আৰ' ক্ৰিয়া বিশেষণ

ঈশ্বৰ সকলোতে বিদ্যমান।

কোনোবাই দৰ্জাখন খুলিছে।

যিকোনো মানুহে এইটো
কৰিব পাৰে।

ঈশ্বৰ কোনেও দেখা নাই।

কিবা এটা ভূল হৈছে।

তেওঁৰ ক'বলৈ একো নাই।

এই লোকজনে একো ভূল
কৰা নাই।

Ning beyangba <i>sound-o natra.</i>	নিঙ বেয়াঙ্বা ছাউঙ' নাত্রা।	We heard a sound somewhere.	আমি শব্দটো কৰবাত শুনিছিলোঁ।
Nang mayo jeyang mana uangen manna.	নাঙ মায' যেয়াঙ মানা উরাঙেন মাননা।	You can get rice anywhere.	তুমি চাউল যতে ততে পাবা।
Nang kunu jagaye Kocho grammar-ni buiyo chaimung manchana.	নাঙ কুনু জাগায়ে কচ' গ্রাম্মাৰনি বুইয়' চাইমুঙ মানচানা।	You can't find a Koch grammar book anywhere.	তুমি কোঁচ সকলৰ ব্যাকৰণ কতো বিচাৰি নাপাবা।
Ua'a beyakkangen maka.	উৱা বেয়াককাঙেন মাকা।	He is nowhere to be found.	সি ক'তো নাই।
Ie'e <i>pizza</i> sanana kunu jagaye maka.	ইয়ে'এ পিজা ছানানা কুনু জাগায়ে মাকা।	There is nowhere to eat pizza in this town.	এইখন চহৰত কতো পিজা খাবলৈ নাপাবা।
Ang nana geset koro bibilaba bakna lamamung.	আঙ নানা গেছেত কৰ' বিবিলাবা বাকনা লামামুঙ।	I would like to talk to you sometime.	মই কেতিয়াবা তোমাৰ লগত কথা পাতিব খোজো।
Ji somoyebo ana chaina phuina manna.	যি সময়েব' আনা চাইনা ফুইনা মাননা।	Come to see me anytime.	মোক চাবলৈ যিকোনো সময়তে আহিব পাৰা।
Ua'a Goang elao lichatō.	উৱা গোৱাঙ এলাও লিচাতো।	He has never been to Goa.	তেওঁ কেতিয়াও গোৱালৈ যোৱা নাই।

Uposobdo (Assamese)	উপশব্দ (অসমীয়া)	Classifiers (Assamse)	উপশব্দ (অসমীয়া)
Ue'e bis- (kuri-) jhon morotrong towamung.	উৱে'এ বিশ- (কুৰি-) ঝন মৰতৰঙ তৰামুঙ।	There were 20 people there.	তাত বিশজন মানুহ আছিল।
Ue'eista masu towamung.	উৱে'এ বিশটা মাছু তৰামুঙ।	There were 20 cows there.	তাত বিশটা গৰু আছিল।
Ue'e ek jōra masu towamung.	উৱে'এ এক যোৰা মাছু তৰামুঙ।	There was a pair of cows there.	তাত এহাল গৰু আছিল।
Ue'eista sokmay towamung.	উৱে'এ বিশটা ছকমায তৰামুঙ।	There were 20 butterflies there.	তাত বিশটা পথিলা আছিল।
Ue'eista pensil towamung.	উৱে'এ বিশটা পেন্সিল তৰামুঙ।	There were 20 pencils there.	তাত বিশডাল পেন্সিল আছিল।
Ue'eista longthay towamung.	উৱে'এ বিশটা লঙ্ঘায তৰামুঙ।	There were 20 stones there.	তাত বিশটা পাথৰ আছিল।
Ue'eista bhut towamung.	উৱে'এ বিশটা ভূত তৰামুঙ।	There were 20 devils there.	তাত বিশটা ভূত আছিল।

Ue'eista way towamung.	উরে'এ বিশ্টা রায় তৰামুঙ্গ।	There were 20 gods there.	তাত বিশজন দেৱতা আছিল।
Geseksan Bhogoban.	গেছেকছান ভগবান।	There is only one God.	ঈশ্বৰ কেৱল এজনেই।
Uposobdo (Koch)	উপশব্দ (কোচ)	Classifiers (Koch)	উপশব্দ (কোচ)
Go- (non-human): Kondam goса.	গ-	One stick.	এডাল লাঠি / লাখুটি।
Sak- (human): Saksa morot.	ছাক- ছাকছা মৰত।	One man.	এজন মানুহ।
Āng- (non-human): Kondam āngning.	আং-	Two sticks.	দুডাল লাখুটি।
Māng- (human): Ning māngning.	মাঙ- নিঙ মাঙনিঙ।	We two.	আমি দুয়ো।
A- (non-human): Kondam atam.	আ-	Three sticks.	তিনিডাল লাখুটি।
	কন্দাম আতাম।		

Mik- (human): Miktam/mikbri morotrong.	ମିକ- ମିକତାମ / ମିକବ୍ରି ମରୋଟଙ୍ଗ।	Three / four men.	ତିନି / ଚାରିଜନ ମାନୁହ।
Karang- (non-human flat objects) Bui karangtam.	କାରାଙ୍ଗ- ବୁଇ କାରାଙ୍ଗତାମ।	Three books.	ତିନିଖନ କିତାପ।